

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Μετάφραση του αποσπάσματος του κεφαλαίου «The Divine Victory»

Από το βιβλίο

«Military Orientalism,

Eastern War Through Western Eyes»

του Patrick Porter

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Νεφέλη Αναγνώστου - Φατούρου

A.M.: Ξ2014013

Κέρκυρα, 2018-19

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Μετάφραση του αποσπάσματος του κεφαλαίου «The Divine Victory»

Από το βιβλίο

«Military Orientalism

Eastern War Through Western Eyes»

του Patrick Porter

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Νεφέλη Αναγνώστου - Φατούρου

Α.Μ.: Ξ2014013

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

κ. κ. 1. Σωτήρης Λίβας

κ. 2. Γεώργιος Κεντρωτής

Κέρκυρα, 2018-19

Πίνακας Περιεχομένων

Εισαγωγή	5
Πρωτότυπο Αγγλικό Κείμενο	6
Μετάφρασμα.....	15
Σχολιασμός	27
Επίλογος	35
Βιβλιογραφία	36

Εισαγωγή

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια της ολοκλήρωσης των προπτυχιακών σπουδών μου στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Πρόκειται για την μετάφραση αποσπάσματος του κεφαλαίου «The Divine Victory» από το βιβλίο «Military Orientalism, Eastern War Through Western Eyes» του Patrick Porter. Το βιβλίο πραγματεύεται τον «Πόλεμο του Ιουλίου» του 2006 μεταξύ του Ισραήλ και της Χεζμπολάχ, μίας στρατιωτικής και πολιτικής οργάνωσης με έδρα τον Λίβανο. Στο τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου, παρακολουθούμε την προσπάθεια του συγγραφέα να εξηγήσει τους λόγους, για τους οποίους το Ισραήλ χρειάστηκε 34 μέρες για να επιβληθεί μίας φαινομενικά ανίσχυρης οργάνωσης. Ο συγγραφέας διατηρεί στο βιβλίο του απόσταση από τα συμβάντα και ήθελα να τονίσω ότι δεν αναλώνεται στην αναζήτηση ευθυνών για τον πόλεμο του Ιουλίου του 2006.

Όσον αφορά στην μεθοδολογία της εργασίας μου, η μετάφραση εκπονήθηκε σχεδόν παράλληλα με τον σχολιασμό της, αφού καθώς μετέφραζα αποτύπωνα και τις σκέψεις και τις δυσκολίες που αντιμετώπιζα.

Η δομή της εργασίας, όπως φαίνεται και στα περιεχόμενα που προηγήθηκαν, είναι η εξής: μετά την παρούσα Εισαγωγή ακολουθεί το Πρωτότυπο Αγγλικό Κείμενο, το Μετάφρασμά του και στην συνέχεια ο Σχολιασμός. Ο Σχολιασμός με την σειρά του διακρίνεται σε Πρόλογο, Σχολιασμό και Ανάλυση του Πρωτοτύπου και Σχολιασμό του Μεταφράσματος. Τέλος παρατίθενται ο Επίλογος και οι Πηγές, οι οποίες διακρίνονται σε Ελληνική και Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία, Ηλεκτρονικά Λεξικά και Βάσεις Όρων και Ηλεκτρονικές Πηγές.

Όσες συντομεύσεις ή ακρώνυμα έχουν χρησιμοποιηθεί εξηγούνται είτε σε υποσημειώσεις, είτε στον Σχολιασμό.

THE DIVINE VICTORY

HIZBALLA, ISRAEL AND THE 2006 “JULY WAR”

When Heraclites claimed that “war is the father of all things”, he overstated this case. But in the history of Israel, war has been a major problem of its identity and of its neighbours. The collective memory of fighting a war to defend one’s existence can harden a sense of separateness. In turn this can create delusions as well as wisdom. If a state feels surrounded by hostiles bent on its destruction, from Palestinian militants to Iranian theocrats, from Hamas to Hizballa, and if it believes rightly or wrongly that they are in league, and if it then believes that this is part of a global war, it runs the risk of misidentifying its enemies or confusing the warfare of one with the other. Shock can result. Most scholars would agree in the abstract that many ideas, leaders and influences have shaped the Arab warfare, and no singular military tradition or strategic culture unites people from Morocco to Syria. But within the Israel Defence Forces (IDF) in July 2006, there was a generic archetype of the “Arab at war”. Instinctively, Israeli combatants had formed a strong set of expectations about how an Arab enemy would fight. And at higher levels of command and government, some key individuals were misled by a fictitious image of the enemy as a passive object, whose consciousness can be quickly altered by a show of force. In the July War of 2006, Israel discovered that these impressions were false. When Israel invaded Lebanon that summer to smash the paramilitary Shiite Hizballa movement, it met an enemy who fought differently and more effectively than expected. Caught off guard by the ground war, Israel also found that despite its military power, it could not shatter the enemy in an air war, and failed to dominate the propaganda war. Instead of being a helpless target discredited by Israel’s onslaught, the enemy proved to be an active agent who adroitly exploited worldwide perception.

In this chapter, I examine these facets of the war. I argue that a generalised preconception of an Arab ‘enemy’ contributed to the problems that the IDF suffered. Israel’s conflation of Palestinian with Hizballa warfare, and the notion of the enemy as a passive object, both cost Israel blood, treasure and prestige, from the broken terrain of southern Lebanon to the trial of global opinion. Those keen for polemics blaming one ‘side’ or the other will have to look elsewhere. This chapter is not about blame, but about the capacity of the weak to surprise the strong, to overcome ethno-cultural fictions, and to fight back by crafting their own image.

The July War

If this was a ‘small war’, it had large ripples. It began on 12 July, when Israel invaded Lebanon after Hizballa kidnapped two IDF servicemen. Israel struck Lebanon with weeks of bombing and

artillery barrages. Its invasion had the diplomatic and logistical backing of the United States and the UK. The munitions Israel rained down on Lebanon were from US suppliers, while Iran backed Hizballa with long-range rockets, missiles and possibly also personnel from the Iranian Islamic Revolutionary Guards Corps, and Russian anti-tank missiles from Syria. Israeli air power failed to disarm or disable the guerrilla army. Even when hovering above launching areas and attacking targets daily, Israel's Air Force could not stop Hizballa's ability to fire rockets daily on northern Israel. Israel's cabinet then authorised an expanded ground invasion 25 kilometres into Lebanon on 9 August. After surprising levels of resistance, including at the border town and Hizballa stronghold of Bint Jbeil (known in the IDF as the 'terror capital'), the IDF attempted to control a narrow strip of land north of the Lebanon-Israel border. Military operations ended on 14 August, with United Nations Security Council Resolution 1701.

On the opening day of the war, Israeli chief of Staff Dan Halutz was full of confidence. After a squadron attacked Hizballa's long-range Zelzal rockets, he announced 'We've won the war' to Israeli Prime Minister Ehud Olmert. Halutz is an avowed believer in air power who had threatened to 'turn Lebanon's clock back twenty years.' But this proved premature. A different kind of war unfolded over the following weeks. As the UN-brokered ceasefire began, it was clear that Israel's military actions had unintended political consequences. Hizballa's stealthy fighters had mounted a strong resistance to the Israeli army in southern Lebanon, and held off both a ferocious air campaign and a ground assault. Israeli infantry and armoured brigades invading southern Lebanon were surprised by the lethal performance of an enemy that was supposed to be wrecked within days. Despite the upbeat claim of the Israeli ambassador to Washington that Israel had made progress in destroying Hizballa's capabilities, the war left the government of Israeli Prime Minister Ehud Olmert beleaguered. It shook Israel's security and pride in the region. Militants had fired constant rocket barrages into Israel and survived. Worse, they had forced an exodus of Israeli refugees.

Intelligence failures were made by both parties. As will be shown in greater detail, Israel had underestimated its enemies' capacity to create an effective defence and shape the image of the war, even as its main ally the United States had recently overestimated the apocalyptic arsenal of Saddam Hussein. Hizballa's leader, the charismatic Shaikh Hassan Nasrallah, underestimated Israeli will. He confessed that he was surprised by Israel's invasion. Nevertheless, Hizballa claimed a 'Divine Victory.' That same slogan, as well as 'Victory from God', appeared on new billboards at Beirut International Airport. Nasrallah mocked Israel by flaunting the body parts of Israeli soldiers during a speech in Beirut. Hizballa killed 116 Israeli soldiers and 43 civilians and was still firing rockets on northern Israeli settlements, towns and cities after the ceasefire began, on the final day launching a record 246 rockets against its hated neighbour. As a result of Hizballa's survival, the war politically strengthened it, leaving its power and stature unbroken in Lebanon. It also weakened Lebanon's Siniora government. In late 2006, Lebanese Cabinet ministers were hiding in state buildings as protesters demanded a new government. The war battered the mystique of Israel's military deterrent power, with large sections of the IDF looking

mediocre. After the conflict, Syrian President Bashar al-Assad warned that he might retake the Golan Heights, and Iran threatened to fire ballistic missiles at Tel Aviv in response to any American attack. The war also impeded any chance of a settlement with the Palestinian Authority.

Both sides portrayed the other as the aggressor against the innocent. Israel successfully destroyed many of Hizballa's long-range missiles and claimed to kill 530 of its fighters, roughly a quarter. Israel also killed at least 1,000 Lebanese, mostly civilians. Its bombing campaign against Hizballa's nerve centre and headquarters, in the suburbs of southern Beirut left the wreckage of thousands of buildings and multi-storey tenements. This prompted demonstrations and condemnations throughout the world. While both sides had violated the principles of discrimination and proportionality, the balance of global opinion had tilted against Israel.

How had this happened? Israel's aims ranged from the local to the regional. Its core strategic objectives were to return two abducted soldiers to Israel, halt the firing of Katyusha rockets against Israeli communities, dismantle or distance Hizballa's rocket arsenal, to show the costs to the Lebanese government of allowing Hizballa to operate freely from its soil, to create a zone purged of Hizballa forces that Lebanese or international forces could then occupy, and to restore its flagging power of deterrence. But government spokesmen quickly announced more ambitious war aims, including turning Lebanese mainstream opinion against the militants, the complete disarmament or destruction of Hizballa, to alter political conditions by creating a process that would give the Lebanese army a monopoly over force, or as Brigadier-General Shimon Naveh argues, to force Hizballa to abandon being a military organisation and become wholly 'political'. From the beginning, Israel set down strategic aims that outstripped its military means. In response, Hizballa's Shaikh Hassan Nasrallah claimed that survival would be victory. He set a realistic goal, to pose as the vanguard of a Lebanese national resistance, who withstood Israel's coercion.

Israel's war has met sustained internal criticism. Majority opinion is disappointed with the outcome, from the general population to the forty inquiry teams appointed by the IDF Chief of Staff Lieutenant General Dan Halutz, who resigned in January 2007, to the Winograd Commission created by the government to investigate the war. Israeli intelligence and the US Defence Intelligence Agency concur that Hizballa is re-armed and active. Many reasons for Israel's failure have been identified, and most have little to do with debates about Orientalism and cultural perception. At the strategic level, they include a lack of realistic objectives, a utopian and unrealistic vision of air power based on false inferences from the 1999 Kosovo war, a failure to integrate air and ground operations into a political strategy, a lopsided and failed civilian- military relationship, and too much or too little caution; at the operational and tactical levels, the lack of consistent orders and mission objectives, a labyrinthine, obscure and flawed military doctrine driven by retired Brigadier General Shimon Naveh; failure to orchestrate air and land forces, and a lack of concentrated effort, initiative and persistence; a failure to assign

specific objectives, poor and insufficient equipment and logistical supplies, a reliance on ill-trained reservists, and the lack of a robust armour protection system. Defeat is an orphan.

The broad military 'lessons' of the war are debatable and still being contested, will be for some time, and are inflected by politics. While some argue that the war reveals the limitations of military force, hawks insist that Israel erred by over-limiting its war and missing an opportunity to strengthen its hand in the region and in Washington. Putting this aside, it is argued that two specific assumptions contributed to the crisis: an undifferentiated view of Arab warfare, and a false confidence that through impressive force, Israel could control images, manipulate Lebanese and world opinion, and humiliate its opponent.

Israelis and Arabs at War

It would be arbitrary to classify this conflict, or indeed any war, as a simple 'East/West' clash. The cultural identities of Israel and Lebanon are complex. Lebanon has a sizeable Christian population and a strong association with the Roman Catholic Church. Israel was militarily birthed in an uprising against Britain, was formed partly on the premise that Jews are not safe in Christian Europe, and now has over a million Arab citizens and émigrés from all over the world. Its identity was shaped both by Mizrahi Jews and émigrés from Europe, Russia and North America. Israel still closely identifies with the West (however paradoxical that may seem from centuries of Christian persecution of Jews), and particularly with the US.

Despite this cultural complexity, the July War *restaged* the ideas of both Orientalism and Occidentalism, and reproduced the rhetoric of a bipolar cultural conflict between Israel and Hizballa as proxies for a cosmic struggle: between liberal civilization and religious extremism, between conventional armies and terrorist-insurgents, or between Western imperialism and national resistance. Israel and Lebanon cut across cultural arbitrary East/West boundaries. But Israel's war extended beyond Hizballa to Lebanon itself. Israel also escalated its confrontation with Palestinians in Gaza at the same time. As Hew Strachan notes, 'Two separable conflicts, waged at opposite ends of the Israeli state, were conflated into one existential crisis. Hizballa's war was directed at Israeli civilians as well as its declared enemy, the Zionist regime. With Washington extending its support to Israel, and Tehran to Hizballa, the war had international dimensions that accentuated the rhetoric of 'culture clash.' Israel Opposition leader Benjamin Netanyahu framed the war as part of America's struggle against a global terror network. An Israeli foreign ministry spokesman defined the war as a blow to 'all extremist jihadist forces in the region.' Speaking before the Knesset years later, President Bush identified Israel and America as amongst the most ardent defenders of liberty, and associated Hizballa with the eliminationist charter of Hamas and Bin Laden's call to kill Americans and Jews. Iranian President Ahmadinejad defined the war as an American crusade via the Zionist regime to plunder the Middle East. The rhetoric of the war was shot through with Occidental and Orientalist terms, from the grasping imperialist West to the barbaric East.

Indeed, the Arab-Israeli wars, like the July War, served as a focal point for the very debate over Israel's identity and legitimacy. Through Israel's wars, the state has been called everything from bulwark of liberal civilisation, to flawed democracy, to Zionist empire, ruling occupied territories as a police state, or as the tail, or dog, of American hegemony, the beacon of democracy in an autocratic region, or a doomed equivalent of a crusader state. As a society, its identity has derived from its collective memory of existential threat in wars with both Arab states and stateless Palestinians. Yom Kippur, in Israel the Day of Atonement and the most solemn occasion in the calendar, is also the anniversary of the 1973 war, a national holiday in Egypt and Syria. A 'frontier' state on the east of the Mediterranean, Israel's wars were and are a critical front in the rhetoric of the defence of the West.

Israel's wars with Arabs are also central to debates about the relationship between regime type and military performance. In war studies, a few scholarly observers even approach Arabs as a collective group. Historian, former CIA analyst and Middle East expert Kenneth Pollack argued in *Arabs at War* that common cultural traits explain the frequent operational failure of Arab armed forces in the modern age, particularly when they battle Israel. He claims that deference to authority, as well as a fixation with honour and shame, have created an inflexibility which is a handicap in the world of high tempo manoeuvre warfare, an ineptitude with weapons systems, and a tendency of frontline commanders lying to their superiors about ground realities in order to save face. Pollack's is probably the most sophisticated of a range of metacultural approaches that argue for an 'Arab' strategic culture, and that link Arab military failure to its perceived cultural eccentricities. The very concept of an Arab way of war or culture of repeated failure ('Why Arabs Lose Wars'), an idea still alive within strategic studies, needs further thinking. These recent studies focus narrowly on the fate of Arab states in the postcolonial period, whereas a more comprehensive coverage would include successful Arab guerrillas and insurgents, and might even start with the medieval Muslim conquests.

While the literature on Israeli military culture is rich and diverse, Israel is at the centre of questions about the relationship between democracy and military success. It is a prime case for democratic triumphalists, who insist that liberal democracies fight more effectively, and that regime type and cultural norms are critical to military performance. Yigal Allon, commander of the Palmach, claimed that Israel's military proficiency was rooted in its democratic political culture:

To be a political and social democracy in the midst of backwards, patriarchal, autocratic or dictatorial regimes was by itself an advantage... The political history of the Middle East has shown that a genuine democracy such as Israel's could command the loyalty of its citizens as the regimes of the Arab countries had never been able to do. It guaranteed (to begin with) their fullest mobilization, both physical and moral, in times of national crisis; it enabled Israel to give arms to each and everyone of her citizens; and it ensured the qualitative superiority of her fighting forces, expressed in their fighting moral, in the qualities of leadership at all levels, and in the efficient use of military equipment. It was conducive to more stable

government, and to a greater sense of unity and common purpose. It ensured a conspicuously higher level of government culture and education, of scientific and technological know-how, of basic physical health.

The same fixation with regime type can also be interpreted negatively. Some 'democratic defeatists', elites and policymakers, argue that Israeli democracy leaves it vulnerable to casualty sensitivity, and that its societal strength and stamina have waned. This belief that the population is exceptionally sensitive to loss has exerted a broad influence on governments from Bill Clinton to Ehud Olmert. Yet a body of empirical research in both Israel and the United States suggests this presumption of exceptional public sensitivity is false.

While this debate continues, it remains significant that powerful democracies still entertain anxieties about the relationship between political values and wartime resilience. Where such states suffer adversity and surprise in lesser wars against enemies presumed to be weak, they undergo fresh self-scrutiny. So a war that Israeli leaders launched to alter political realities in Lebanon instead revived familiar questions about Israel's own viability and existence. In the July War, Hizballa turned the logic of democratic triumphalism upside down. It surprised Israel with its tenacity, agility and modernity. As Mossad agent and strategist Yossi Alpher observed, Hizballa 'may be the best Arab troops we've ever faced.' The statistics for its performance relative to others is impressive. Hizballa inflicted more Israeli casualties per Arab fighter than any of Israel's state opponents in the wars of 1982, 1973, 1967 or 1956. This showed that the relationship between military effectiveness and political values is not straightforward. In many ways, Hizballa resists the binary divide between Western/Israeli/sophisticated and Eastern/Arab/primitive, and goes against popular but false antitheses. Hizballa, 'the Party of God', is a political movement and a Shiite social organisation, with 'Islamic Resistance' forming its military arm. It grew out of Israel's eighteen-year occupation of Lebanon, from 1982 to 2000. It has evolved into a hybrid movement, part welfare provider, part warfighting outfit. Branded simplistically as a 'guerrilla' force, it also has weapons normally associated with states. Organised in authoritarian fashion, it also participates in Lebanese parliamentary elections. Neither pure guerrilla nor conventional force, it can hide in the wilderness or among the civilian population, but also possesses territory and can select and hold urban ground. It combines rhetorical colourful-rhetoric with cutting-edge military technology and expertise and an ability to operate as an agile force, organising its combatants in a complex 'network' structure, ordering its fighting forces into amorphous, decentralised units. As one observer notes, 'the organization's violence has often been considered to be random in nature, either against the West or against Israel. On the contrary, there are well-defined mechanisms and reasons why Hizballa turns on and off the violence, most often in alignment with changes in its environment or in alignment with carefully calibrated strategies. While in this instance Israel reacted more aggressively than Hizballa reckoned, Hizballa was still prepared to fight on its terms. Hizballa typify what may be a future trend, the return to a fusion of different modes of war.

Does Israeli military excellence come from its cultural/political roots, as democratic triumphalists argue? This theory may have some validity, but it is highly contextual. It is based

upon the selection of its conventional, short wars against coalitions of more numerous enemies. These are the wars of 1956, 1967 and 1973 which for Israel were struggles of survival. They sustained the population's motivation and consensus, and involved open direct battles where the IDF's famed initiative, aggression and speed could be lethally and effectively applied. However, similar 'cherry-picking' of history could also make the case for particular Arab fighting effectiveness when it comes to unconventional wars of attrition over long periods, whether in the Arab Revolt against the Ottoman Turks (1916-1918), the Algerian insurgency between 1954 and 1962, or the 1982 Lebanon War. By widening the frame beyond state armies of the postcolonial era, and including historical moments of Arab fighting power, the picture changes significantly.

In diagnosing the war of 2006, some commentators blame Israel's inattention to culture as a reason for its failure. To Adam Garfinkle, Israeli leaders were blind to the idiosyncrasies of Muslim countries and to the tenacity of Hizballa fighters because 'they could not take seriously the possibility that an entire society in southern Lebanon could really assume the mentality of a death cult.' Yet Lebanon's broader population did not respond to the invasion as a 'death cult', but like many other civilian peoples faced with an unexpected onslaught by air, land and sea; they united against the aggressor.

The problem for the IDF was not that it disregarded culture, but that it presumed the existence of a 'universal Arab' that it could bend to its will. Seeing warfare of disparate peoples in different times through the prism of an 'Arab way of war', Israeli forces shared the same mindset that confuses one Arab society for another. At a visceral level, it is one of the conceptual errors that led the IDF into a trap in 2006.

Great Expectations, Tough Surprises

For Israeli decision-makers, observers and fighters alike, the dominant experience of the July War was one of shock. The military operation did not have its desired effects and nor did the enemy behave according to the script. When Israel invaded in 1982, it took only two days to get within ten miles of Beirut. But in 2006, they were stalled, ambushed and surprised by a carefully prepared battlefield of 'kill zones', with booby traps, observation posts, fortified defenders, stockpiled arms and subterranean tunnels and bunkers. By August, wounded soldiers reported that there would be tough fighting that could last weeks, in contrast to the 'swift and decisive victory many of them expected when the fighting began.' As one anonymous soldier sardonically quipped, his enemies 'had never heard that an Arab soldier is supposed to run away after a short engagement with the Israelis'. Political columnist Ari Shavit typified the anxiety that can be triggered when a dominant power is surprised by the calibre of a 'small death army' (though how this distinguishes Hizballa from any other effective army he did not explain):

...more than they surprised us in Summer 2006 with the strength of Hezbollah, they surprised us this summer with our own weakness. They surprised us with ourselves. They surprised us with the low level of national leadership. They surprised us with scandalous strategic bumbling. They surprised us with the lack of vision, lack of creativity and lack of determination on the part of the senior military command.

They surprised us with faulty intelligence and a delusionary [sic] logistical network and improper preparedness for war. They surprised us with the fact that the Israeli war machine is not what it once was. While we were celebrating it became rusty... Israel tried with all its soul and all its might to be Athens. However in this place, in this era, there is no future for an Athens without a speck of Sparta. There is no hope for a society-of-life that does not know how to organize itself to deal with death.

Here, military fear entails existential and moral fear, and forms a kind of pessimist Orientalism, where the enemy is a mere barometer of Israeli strength or weakness. But for the IDF, the main difficulty was not the lack of a 'Spartan' element, with the state's reliance on strength and contempt for the enemy. Rather, it was the lack of 'Athenian' judgement, with the capacity to discriminate and differentiate between enemies, which led to the shock. And by apportioning most blame to Israel, Shavit gives agency to Israel, presenting a passive *East* and giving the enemy little credit for the outcome. This approach primarily blames Israel for defeating itself, militarily and culturally, rather than according the enemy a leading role in inflicting defeat.

The IDF was surprised at Hizballa's level of preparation, technical expertise and operational sophistication. Intelligence failure happened at many levels. Hizballa had spent the six years after Israeli withdrawal dispersing about 12,000 rockets across southern Lebanon in a web of hidden caches, all divided into local zones with independent command. They accessed the weapons only at the moment of attack, before disappearing. This made forestalling their attacks difficult. Hizballa's capabilities in electronic warfare had also not been appreciated. Israel's General Staff officers believed that they had disrupted Hassan Nasrallah's communications system from his Beirut bunker to his frontline command posts. Yet despite Israel's interdiction strikes, Hizballa remained in contact with its ground commanders. Hizballa's considerable propagandist victories and the mobilising speeches of Shaikh Hassan Nasrallah were also possible because of technical expertise, as its television station 'al-Manar' was able to continue broadcasting from hidden studios, even as Israeli blasted antennas and relay towers.

Hizballa also defied the stereotype of the classical guerrilla. It is often assumed that irregular, 'asymmetric' forces rely on dispersion, concealment, hit-and-run methods, are primitively armed, and use terrain to inflict casualties rather than to control it, and melt away when attacked by superior conventional forces. But as Stephen Biddle and Jeffrey Friedman show with their taxonomy of military behaviour, this can be a fictitious ideal-type on the fringe of the spectrum, and is an inaccurate portrait of Hizballa. Like most actors, Hizballa fell somewhere between popular conceptions of conventional and guerrilla modes, between the extremes of the Viet Cong and the Maginot Line. It was a hybrid force that had mastered techniques of hedgehog defence and fought to hold territory rather than purely population-centric methods. It put too much emphasis on holding ground and concentrated force to be a classical guerrilla army, and put too much emphasis on coercion and harassing fires to be conventional. And thanks to the globalized arms market, and thanks to the support of its armourer Iran, Hizballa had acquired technology that was once almost monopolised by the US military, such as global positioning devices and

night-vision goggles, as well as unmanned aerial vehicles. On 14 July, two days into the war, it almost sank an Israeli warship with a Chinese C-802 missile.

The under-estimation of Hizballa also occurred at ground level. As diverse statements suggest, many Israeli combatants expected that religious fanatics could not also be technically advanced. Despite foreknowledge higher up the chain of command, they had not been forewarned of intelligence about the underground network of caves and bunkers filled with missiles. We expected a tent and three Kalashnikovs-that was the intelgence we were given. Instead, we found a hydraulic steel door leading to a well ecquipped network of tunnels.' Hizballa also gained intelligence of Israeli reservists talking on personal mobile phones. Hizballa had acquired a list of phone numbers of Israeli commanders. Despite strict orders not to divulge sensitive information over the phone, they talked anyway, possibly, assuming Hizballa would never be sophisticated enough to intecept their calls. Using eavesdropping technology supplied by Iran, Hizballa guerrillas hacked into Israel's advanced radio commnuntations system, overcoming its 'frequency hopping' and encryption defences. This gave them a picture of Israeli supply routes, movements and casualty reports, thereby enabling them to anticipate the approach of Israeli armour. It also allowed Hizballa to obtain and exploit reports of Israeli casualties, broadcasting these fatalities on Al-Manar TV almost immediately, thereby dominating the media war. The complacency with which Israeli troops chatted publicly about the details of the war stood in great contrast to the strict secrecy observed by Hizballa.

The clear impression from this pattern is that without explicitly saying so, Israeli forces did not reckon on Hizballa ever being so sophisticated. Why?

Η ΘΕΙΑ ΝΙΚΗ

Η ΧΕΖΜΠΟΛΑΧ, ΤΟ ΙΣΡΑΗΛ ΚΑΙ Ο «ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ» ΤΟΥ 2006

Όταν ο Ηράκλειτος ισχυρίστηκε ότι ο *«Πόλεμος είναι ο πατέρας των πάντων»¹*, προφανώς και υπερέβαλε αναφορικά με την συγκεκριμένη περίπτωση. Όμως στην ιστορία του Ισραήλ, ο πόλεμος υπήρξε όντως ένα καθοριστικό ζήτημα για την ταυτότητά του και τους γείτονές του. Η συλλογική μνήμη ενός πολέμου, για την υπεράσπιση της ίδιας της ύπαρξης ενός κράτους μπορεί να εντείνει την αίσθηση της απομόνωσης. Ακολούθως, αυτό μπορεί να δημιουργήσει αυταπάτες, αλλά και σοφία. Εάν ένα κράτος νιώθει περιτριγυρισμένο από εχθρούς που στοχεύουν στην καταστροφή του, από Παλαιστίνιους μαχητές μέχρι Ιρανούς Θεοκράτες, από τη Χαμάς² έως την Χεζμπολάχ και εάν πιστεύει, σωστά ή εσφαλμένα, ότι οι εχθροί αυτοί έχουν συμμαχήσει εναντίον του και ότι αυτό είναι μέρος ενός παγκόσμιου πολέμου, κινδυνεύει να μην διακρίνει σωστά τους εχθρούς του ή να μην είναι σε θέση να διαχωρίσει τον πόλεμο εναντίον ενός εχθρού από τον πόλεμο εναντίον ενός άλλου. Το σοκ σε αυτήν την περίπτωση είναι ένα αναμενόμενο αποτέλεσμα. Οι περισσότεροι ειδικοί θα συμφωνούσαν με την άποψη ότι πολλές ιδέες και πολλοί ηγέτες έχουν επηρεάσει τον «αραβικό πόλεμο» και ότι δεν υπάρχει μία ενιαία στρατιωτική παράδοση ή στρατιωτικός πολιτισμός που να ενώνει όλους τους ανθρώπους από το Μαρόκο ως τη Συρία. Ωστόσο, στο εσωτερικό των Ισραηλινών Αμυντικών Δυνάμεων (IDF)³ τον Ιούλιο του 2006, υπήρχε ένα γενικό αρχέτυπο του «αραβικού πολέμου». Υποσυνείδητα, οι Ισραηλινοί μαχητές είχαν σχηματίσει ισχυρές πεποιθήσεις για το πως θα ήταν ο πόλεμος ενάντια σε έναν Αραβικό εχθρό. Ακόμη και σε υψηλότερα επίπεδα διοίκησης και κυβέρνησης, ορισμένα άτομα-κλειδιά παραπλανήθηκαν από μία πλασματική εικόνα που παρουσίαζε τον εχθρό ως ένα παθητικό αντικείμενο, του οποίου το σθένος μπορεί γρήγορα να καταβληθεί από μία απλή επίδειξη δύναμης. Τον Ιούλιο του 2006, το Ισραήλ ανακάλυψε, ότι αυτές οι εκτιμήσεις ήταν εσφαλμένες. Όταν εισέβαλε στον Λίβανο εκείνο το καλοκαίρι για να συντρίψει το παραστρατιωτικό συιτικό κίνημα της Χεζμπολάχ, συνάντησε έναν εχθρό που πολέμησε διαφορετικά και πιο αποτελεσματικά από το αναμενόμενο. Το Ισραήλ, που αποδείχθηκε απροετοίμαστο στον πόλεμο εδάφους διαπίστωσε επίσης, ότι παρά τη στρατιωτική του δύναμη δεν μπορούσε να καταστρέψει τον εχθρό ούτε στον εναέριο πόλεμο, αλλά ούτε και να κυριαρχήσει στον πόλεμο προπαγάνδας. Αντί να αποτελέσει έναν αβοήθητο στόχο που θα αποθαρρυνόταν από την σφοδρή επίθεση του Ισραήλ, ο εχθρός αποδείχθηκε ένας ενεργός παίκτης, ο οποίος έστρεψε επιδέξια υπέρ του την παγκόσμια γνώμη.

¹ *«Πόλεμος πάντων μὲν πατήρ ἐστι...»*, βλ. Βιβλιογραφία: Ηλεκτρονικές Πηγές για σχετική παραπομπή.

² Χαμάς, παρακρατική, ισλαμική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1987. Η ονομασία της προέρχεται από το ακρώνυμο του πλήρους ονόματός της στα Αραβικά, που σημαίνει Ισλαμικό Κίνημα Αντίστασης.

³ Israel Defense Forces (IDF)

Σε αυτό το κεφάλαιο, εξετάζω αυτές τις πτυχές του πολέμου, υποστηρίζοντας ότι μία γενικευμένη προκατάληψη για τον «αραβικό εχθρό», συνέβαλε στα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι IDF. Το γεγονός ότι το Ισραήλ δεν αντιμετώπισε διαφορετικά τον παλαιστινιακό πόλεμο από τον πόλεμο εναντίον της Χεζμπολάχ και η αντίληψη του εχθρού ως παθητικού αντικειμένου, του κόστισαν αίμα, χρήμα και κύρος, από την απώλεια του «σπασμένου εδάφους⁴» του νότιου Λιβάνου μέχρι την κατακραυγή της παγκόσμιας γνώμης. Όσοι ενδιαφέρονται για την έντονη αντιπαράθεση, κατά την οποία κατηγορείται η μία ή η άλλη πλευρά, θα πρέπει να ψάξουν αλλού. Αυτό το κεφάλαιο δεν αφορά στο ποιός ήταν υπαίτιος για τον πόλεμο, αλλά στην ικανότητα των αδύναμων να εκπλήσσουν τους ισχυρούς, να ξεπερνάνε τις εθνοπολιτιστικές πλασματικές αντιλήψεις και να πολεμούν χτίζοντας τη δική τους εικόνα.

Ο Πόλεμος του Ιουλίου

Οι συνέπειες του πολέμου ήταν αρκετά σοβαρές, αναλογικά με το σύντομο χρονικό διάστημά του. Οι συγκρούσεις ξεκίνησαν στις 12 Ιουλίου, όταν το Ισραήλ εισέβαλε στον Λίβανο, αφού η Χεζμπολάχ απήγαγε δύο στρατιώτες των IDF. Το Ισραήλ επιτέθηκε με βομβαρδισμό και καταιγισμό πυρών του πυροβολικού επί εβδομάδες. Η εισβολή του είχε τη διπλωματική και υλικοτεχνική υποστήριξη των Ηνωμένων Πολιτειών και του Ηνωμένου Βασιλείου. Τα πυρομαχικά που έριξε στον Λίβανο ήταν από Αμερικανούς προμηθευτές, ενώ το Ιράν υποστήριξε αντίστοιχα τη Χεζμπολάχ με πυραύλους μεγάλου βεληνεκούς, βλήματα, ενδεχομένως και με ανθρώπινο δυναμικό από την Ιρανική Ισλαμική Επαναστατική Φρουρά⁵ και ρωσικούς αντιαρματικούς πυραύλους της Συρίας. Η ισραηλινή αεροπορική δύναμη απέτυχε να αφοπλίσει ή να θέσει εκτός μάχης τον στρατό των ανταρτών. Παρά τις συνεχείς πτήσεις πάνω από περιοχές εκτόξευσης και τις καθημερινές επιθέσεις σε στόχους, η Πολεμική Αεροπορία του Ισραήλ δεν μπόρεσε να θέσει ένα τέλος στην καθημερινή ρίψη πυραύλων της Χεζμπολάχ στο βόρειο Ισραήλ. Το υπουργικό συμβούλιο του Ισραήλ ενέκρινε στη συνέχεια εισβολή με επέκταση 25 χιλιομέτρων εντός των εδαφών του Λιβάνου στις 9 Αυγούστου. Μετά από αιφνιδιασμό τμημάτων της αντίστασης, συμπεριλαμβανομένης της συνοριακής πόλης και του οχυρού της Χεζμπολάχ του Μπιντ Τζμπέλ (Bint Jbeil), γνωστή στις IDF ως «τρομοκρατική πρωτεύουσα», οι IDF προσπάθησαν να θέσουν υπό τον έλεγχό τους μία στενή λωρίδα γης βόρεια των συνόρων μεταξύ Λιβάνου και Ισραήλ. Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις έληξαν τελικά στις 14 Αυγούστου με την απόφαση 1701 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

Την ημέρα έναρξης του πολέμου, ο Αρχηγός του ισραηλινού επιτελείου Νταν Χαλούτζ (Dan Halutz) ήταν γεμάτος αυτοπεποίθηση. Μετά από μία εναέρια επίθεση εναντίον των πυραύλων μεγάλου βεληνεκούς Zelzal της Χεζμπολάχ, ανακοίνωσε ότι «έχουμε κερδίσει τον πόλεμο» στον Ισραηλινό Πρωθυπουργό Εχούντ Ολμέρτ (Ehud Olmert). Ο Χαλούτζ, που εμπιστευόταν απόλυτα την εναέρια δύναμη, είχε απειλήσει να «γυρίσει το ρολόι του Λιβάνου είκοσι χρόνια πίσω». Αλλά φαίνεται ότι βιάστηκε. Ένα διαφορετικό είδος πολέμου ξεδιπλώθηκε τις επόμενες

⁴ Άγριο έδαφος, με σπασμένο, ξηρό χώμα λόγω ξηρασίας.

⁵ Islamic Revolutionary Guards Corps

εβδομάδες. Με την έναρξη της εκεχειρίας του ΟΗΕ, έγινε σαφές ότι οι στρατιωτικές ενέργειες του Ισραήλ είχαν μη αναμενόμενες πολιτικές συνέπειες. Οι μυστικοί μαχητές της Χεζμπολάχ είχαν οργανώσει ισχυρή αντίσταση ενάντια στον ισραηλινό στρατό στο νότιο Λίβανο και απέκρουσαν τόσο μία άγρια αεροπορική εκστρατεία, όσο και μία επίθεση εδάφους. Το ισραηλινό πεζικό και οι τεθωρακισμένες ταξιαρχίες που εισέβαλαν στο νότιο Λίβανο βρέθηκαν προ εκπλήξεως από τη θανάσιμη επίδοση ενός εχθρού, που υποτίθεται ότι θα καταστρεφόταν μέσα σε λίγες μέρες. Παρά τον αισιόδοξο ισχυρισμό του Ισραηλινού πρεσβευτή στην Ουάσινγκτον, ότι το Ισραήλ είχε σημειώσει πρόοδο στην καταστροφή της Χεζμπολάχ, ο πόλεμος δημιούργησε πρόβλημα στην κυβέρνηση του Ισραηλινού πρωθυπουργού Εχούντ Ολμέρτ, καθώς κλόνισε την ασφάλεια και την υπερηφάνεια του Ισραήλ στην περιοχή. Οι μαχητές, όχι μόνο είχαν επιτεθεί με συνεχείς καταιγισμούς πυραύλων στο Ισραήλ και επέζησαν, αλλά είχαν εξαναγκάσει και τους Ισραηλινούς πρόσφυγες του Λιβάνου σε έξοδο.

Και οι δύο πλευρές παρουσίασαν αδυναμία στην μετάδοση έγκυρων πληροφοριών. Όπως θα αποδειχθεί λεπτομερέστερα, το Ισραήλ είχε υποτιμήσει την ικανότητα των εχθρών του, να δημιουργήσουν μία αποτελεσματική άμυνα και να διαμορφώσουν την εικόνα του πολέμου υπέρ τους, όπως αντίστοιχα ο κύριος σύμμαχός του, οι Ηνωμένες Πολιτείες, είχε πρόσφατα υπερεκτιμήσει το πολυθρύλητο οπλοστάσιο του Σαντάμ Χουσεϊν (Saddam Hussein). Από την άλλη μεριά ο ηγέτης της Χεζμπολάχ, ο χαρισματικός σείχη Χασάν Νασράλα (Hassan Nasrallah), υποτίμησε την Ισραηλινή αποφασιστικότητα. Ο ίδιος ομολόγησε αργότερα ότι έμεινε έκπληκτος από την εισβολή του Ισραήλ. Παρ' όλα αυτά, η Χεζμπολάχ διεκδίκησε μία «Θεία νίκη». Το ίδιο σύνθημα, καθώς και το σύνθημα «Νίκη από τον Θεό», εμφανίστηκε σε καινούργιες πινακίδες στο Διεθνές Αεροδρόμιο της Βηρυτού. Ο Νασράλα προκάλεσε έντονα το Ισραήλ με την εκτόξευση μελών σωμάτων Ισραηλινών στρατιωτών κατά τη διάρκεια ομιλίας του στη Βηρυτό. Η Χεζμπολάχ σκότωσε 116 Ισραηλινούς στρατιώτες, 43 πολίτες και παρόλ' αυτά εξακολουθούσε να ρίχνει πυραύλους σε βόρειους οικισμούς, μικρές και μεγάλες πόλεις, ακόμα και μετά την έναρξη της εκεχειρίας. Έως και την τελευταία μέρα εκτόξευσε 246 πυραύλους εναντίον του μισητού της γείτονα. Ως αποτέλεσμα της επιβίωσης της Χεζμπολάχ, ο πόλεμος την ενίσχυσε πολιτικά, αφήνοντας την εξουσία και το ανάστημά της αδιάλειπτο στον Λίβανο. Αποδυνάμωσε επίσης την κυβέρνηση του Φουάτ Σινιόρα (Siniora) του Λιβάνου⁶. Στα τέλη του 2006, υπουργοί του Λιβανέζικου υπουργικού συμβουλίου κρύβονταν στα κρατικά κτήρια, την ώρα που διαδηλωτές απαιτούσαν μία καινούργια κυβέρνηση. Ο πόλεμος έπληξε παράλληλα τη μυστικότητα της στρατιωτικής αποτρεπτικής δύναμης του Ισραήλ, κάνοντας μεγάλα τμήματα των IDF να φαίνονται ανεπαρκή. Μετά τη σύγκρουση, ο πρόεδρος της Συρίας Μπασάρ αλ Άσσαντ (Bashar al-Assad) απείλησε ότι θα μπορούσε να επανακτήσει τα Υψώματα του Γκολάν⁷, όπως και το Ιράν να πυροδοτήσει βαλλιστικούς πυραύλους στο Τελ Αβίβ, ως απάντηση σε οποιαδήποτε αμερικανική επίθεση. Ο πόλεμος εμπόδισε επίσης, κάθε πιθανότητα διακανονισμού με τις Παλαιστινιακές Αρχές.

⁶ Η Χεζμπολάχ αντιτάχθηκε στην κυβέρνηση του Φ. Σινιόρα, λόγω του φιλοδυτικισμού του τελευταίου.

⁷ Τα Υψώματα ή Υψίπεδα του Γκολάν. Το μεγαλύτερο μέρος τους κατέχεται από το Ισραήλ, ενώ το ανατολικό τμήμα από τη Συρία, της οποίας ολη η περιοχή αποτελούσε έδαφος μέχρι τον Πόλεμο των Έξι ημερών το 1967.

Και οι δύο πλευρές παρουσίασαν η μία την άλλη ως την επιτιθέμενη ενάντια σε αθώους. Το Ισραήλ κατέστρεψε με επιτυχία πολλούς πυραύλους μεγάλου βεληνεκούς της Χεζμπολάχ και ισχυρίστηκε ότι σκότωσε 530 από τους μαχητές της, περίπου το ένα τέταρτο, ενώ σκότωσε επίσης αποδεδειγμένα τουλάχιστον 1.000 Λιβανέζους, κυρίως πολίτες. Η βομβιστική εκστρατεία εναντίον του κέντρου των επιχειρήσεων και των κεντρικών γραφείων της Χεζμπολάχ, στα προάστια της νότιας Βηρυτού άφησε πίσω της τα συντρίμια χιλιάδων κτηρίων και πολυκατοικιών. Αυτό πυροδότησε διαδηλώσεις και αποδοκιμασία σε ολόκληρο τον κόσμο. Ενώ και οι δύο πλευρές παραβίασαν τις Αρχές της Αμεροληψίας και της Αναλογικότητας⁸, η ισορροπία της παγκόσμιας γνώμης είχε στραφεί κατά του Ισραήλ.

Πώς συνέβη αυτό; Οι στόχοι του Ισραήλ ποίκιλαν από τοπικοί έως περιφερειακοί. Κύριοι στρατηγικοί του στόχοι ήταν να φέρει πίσω τους δύο απαχθέντες στρατιώτες στο Ισραήλ, να σταματήσει την πυροδότηση των πυραύλων Katyusha εναντίον των ισραηλινών κοινοτήτων και να αποσυναρμολογήσει ή να απομακρύνει το οπλοστάσιο πυραύλων της Χεζμπολάχ. Πέραν αυτών, επεδίωκε να δείξει στην κυβέρνηση του Λιβάνου το κόστος του να επιτρέπει στην Χεζμπολάχ να δραστηριοποιείται ελεύθερα στο έδαφός του, να δημιουργήσει μία ζώνη απαλλαγμένη από την Χεζμπολάχ, που στην συνέχεια θα μπορούσαν να καταλάβουν οι Λιβανέζοι ή οι διεθνείς δυνάμεις και να αποκαταστήσει την εξασθενημένη αποτρεπτική του δύναμη. Ωστόσο, οι Ισραηλινοί κυβερνητικοί εκπρόσωποι σύντομα ανακοίνωσαν πιο φιλόδοξους πολεμικούς στόχους, μεταξύ των οποίων ήταν η μεταβολή της λιβανέζικης κοινής γνώμης εναντίον των μαχητών και ο πλήρης αφοπλισμός ή η καταστροφή της Χεζμπολάχ, ώστε να αλλάξουν οι πολιτικές συνθήκες δίνοντας στον στρατό του Λιβάνου ένα μονοπώλιο έναντι της βίας. Ή όπως ο στρατηγός Shimon Naveh υποστηρίζει, να αναγκάσει την Χεζμπολάχ να εγκαταλείψει την στρατιωτική της οργάνωση και να γίνει εξ' ολοκλήρου «πολιτική». Από την αρχή, το Ισραήλ έθεσε στρατηγικούς στόχους που υπερέβησαν τα στρατιωτικά του μέσα. Σε απάντησή του ο σείχης Χασάν Νασράλα της Χεζμπολάχ ισχυρίστηκε ότι η επιβίωση θα ισοδυναμούσε με νίκη. Έθεσε δηλαδή αντίθετα με τον εχθρό του, ένα ρεαλιστικό στόχο, να αποτελέσει την εμπροσθοφυλακή μίας εθνικής αντίστασης του Λιβάνου, που εναντιώθηκε στην πίεση του Ισραήλ.

Ο πόλεμος του Ισραήλ έχει συναντήσει μία σταθερή εσωτερική κριτική. Η πλειοψηφία, από τους απλούς πολίτες μέχρι τις σαράντα ομάδες έρευνας που διορίστηκαν από τον Αρχηγό του Επιτελείου των IDF Αντισυνταγματάρχη Νταν Χαλούτζ και την Επιτροπή Winograd⁹ που δημιούργησε η κυβέρνηση για τη διερεύνηση των γεγονότων του πολέμου, απογοητεύτηκε με το αποτέλεσμα, ενώ ο ίδιος ο Νταν Χαλούτζ παραιτήθηκε τον Ιανουάριο του 2007. Η Ισραηλινή Υπηρεσία Πληροφοριών και η Υπηρεσία Πληροφοριών Άμυνας των Η.Π.Α. συμφωνούν ότι αυτή τη στιγμή η Χεζμπολάχ είναι επανοπλισμένη και ενεργή. Έχουν γίνει σαφείς πλέον πολλοί

⁸ Αρχές Δικαίου της Αμεροληψίας και της Αναλογικότητας, βλ. Βιβλιογραφία: Ηλεκτρονικές Πηγές για σχετική παραπομπή.

⁹ Η Επιτροπή Winograd διορίστηκε τον Σεπτέμβριο του 2006 με σκοπό την διερεύνηση των γεγονότων του Ιουλίου-Αυγούστου. Πήρε το όνομά της από τον συνταξιοδοτημένο δικαστή Eliyahu Winograd, που προήδρευσε της επιτροπής.

λόγοι για την αποτυχία του Ισραήλ και οι περισσότεροι δεν έχουν να κάνουν με τον οριενταλισμό (ανατολικολογία) και τις πολιτισμικές αντιλήψεις. Σε στρατηγικό επίπεδο παρατηρήθηκε η έλλειψη ρεαλιστικών στόχων, η μη ρεαλιστική εκτίμηση της αεροπορικής δύναμης που βασίστηκε σε λανθασμένα συμπεράσματα από τον πόλεμο του Κοσσυφοπεδίου το 1999, η αδυναμία ενσωμάτωσης των επιχειρήσεων αέρα και εδάφους σε μία ενιαία πολιτική στρατηγική, η άνιση και αποτυχημένη σχέση πολιτών - στρατού και η μέγιστη ή ελάχιστη αντίστοιχα προσοχή που δόθηκε σε καίριες καταστάσεις. Στο επίπεδο επιχειρήσεων και τακτικής παρατηρήθηκε η έλλειψη σταθερών εντολών και επιχειρησιακών στόχων, καθώς και το περίπλοκο, μη σαφές και λανθασμένο στρατιωτικό δόγμα που εκφραζόταν από τον συνταξιούχο ταξίαρχο Shimon Naveh: Η έλλειψη οργάνωσης των δυνάμεων του αέρα και της ξηράς και η έλλειψη επικεντρωμένης προσπάθειας, πρωτοβουλίας, επιμονής και συγκεκριμένων στόχων, ο φτωχός και ανεπαρκής εξοπλισμός και οι προμήθειες υλικοτεχνικής υποστήριξης, η εξάρτηση από τους ελλιπώς εκπαιδευμένους εφέδρους και η έλλειψη ενός ισχυρού συστήματος προστασίας του οπλισμού. Η ήττα οφείλεται σε πολλές παραμέτρους.

Τα ευρύτερα στρατιωτικά «μαθήματα» του πολέμου ήταν, είναι και θα είναι αμφισβητήσιμα για κάποιο χρονικό διάστημα και θα επηρεάζονται από τις ευρύτερες πολιτικές σκοπιμότητες. Ενώ κάποιοι υποστηρίζουν ότι ο πόλεμος αποκαλύπτει τις αδυναμίες της στρατιωτικής δύναμης, τα «γεράκια του πολέμου¹⁰» επιμένουν, ότι το Ισραήλ απλά υπέπεσε σε πλάνη μη αξιοποιώντας πλήρως τις στρατιωτικές του δυνάμεις και χάνοντας την ευκαιρία να ενισχύσει την δύναμή του τόσο στην ευρύτερη τοπικά περιοχή, όσο και στην Ουάσινγκτον. Πέρα από αυτό, υποστηρίζεται ότι δύο συγκεκριμένες υποθέσεις συνέβαλαν στην κρίση: η δογματική άποψη για τον «αραβικό πόλεμο» και η αβάσιμη τελικά πεποίθηση, ότι με την εντυπωσιακή δύναμή του, το Ισραήλ θα μπορούσε, ελέγχοντας τις εικόνες μέσω των ΜΜΕ να χειραγωγήσει τη Λιβανέζικη και την παγκόσμια γνώμη και να ταπεινώσει τον αντίπαλό του.

Ισραηλινοί και Άραβες σε Πόλεμο

Θα ήταν επιτόλαιο να χαρακτηρίσουμε αυτόν τον πόλεμο, ή και οποιοδήποτε πόλεμο, ως μία απλή σύγκρουση «Ανατολής/Δύσης». Οι πολιτισμικές ταυτότητες τόσο του Ισραήλ, όσο και του Λιβάνου είναι πολύπλοκες. Ο Λίβανος έχει σημαντικό χριστιανικό πληθυσμό και ισχυρή σχέση με την Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία. Το Ισραήλ πάλι, γεννήθηκε στρατιωτικά μέσα από μία εξέγερση εναντίον της Βρετανίας, σχηματίστηκε ως έναν βαθμό με την παραδοχή, ότι οι Εβραίοι δεν είναι ασφαλείς στη χριστιανική Ευρώπη και τώρα αριθμεί πάνω από ένα εκατομμύριο Αράβων πολιτών και μεταναστών από όλο τον κόσμο. Η ταυτότητά του διαμορφώθηκε τόσο από Εβραίους Μιζραχί, όσο και από μετανάστες από την Ευρώπη, τη Ρωσία και τη Βόρεια Αμερική και εξακολουθεί ακόμα και σήμερα να ταυτίζεται στενά με τη Δύση (όσο παράξενα κι αν ακούγεται αυτό λόγω του διωγμού επί αιώνες των Εβραίων από τους Χριστιανούς) και ιδιαίτερα με τις ΗΠΑ.

¹⁰ Γεράκια του πολέμου: Όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει τους υποστηρικτές ενός ήδη υπάρχοντος ή ενός νέου πολέμου, το αντίθετο από τα «περιστέρια της ειρήνης».

Παρά την πολιτισμική πολυπλοκότητα, ο πόλεμος του Ιουλίου επανέφερε τις ιδέες τόσο του Οριενταλισμού, όσο και του Δυτικισμού και αναπαρήγαγε τη ρητορική μίας διπολικής πολιτισμικής σύγκρουσης μεταξύ του Ισραήλ και της Χεζμπολάχ ως αντιπροσώπους ενός κοσμικού αγώνα: Αυτόν μεταξύ του φιλελεύθερου πολιτισμού και του θρησκευτικού εξτρεμισμού, των συμβατικών στρατιωτικών και των τρομοκρατών-ανταρτών, του δυτικού ιμπεριαλισμού και της εθνικής αντίστασης. Το Ισραήλ και ο Λίβανος υπερβαίνουν τα στενά πολιτισμικά όρια Ανατολής/Δύσης. Ο πόλεμος όμως του Ισραήλ επεκτάθηκε πέρα από την Χεζμπολάχ και στον ίδιο τον Λίβανο. Το Ισραήλ κλιμάκωσε επίσης ταυτόχρονα, την αντιπαράθεση του με τους Παλαιστίνιους στη Γάζα. Όπως επισημαίνει ο Χιού Στράχαν (Hew Strachan): *«Δύο διαχωρίσιμες συγκρούσεις, που διεξήχθησαν στα αντίθετα άκρα του ισραηλινού κράτους, συνενώθηκαν σε μία υπαρξιακή κρίση»*. Ο πόλεμος της Χεζμπολάχ απευθυνόταν στους Ισραηλινούς πολίτες, καθώς και στον δεδηλωμένο εχθρό της, το Σιωνιστικό¹¹ καθεστώς. Με την Ουάσινγκτον να ενισχύει την υποστήριξή της προς το Ισραήλ, και την Τεχεράνη προς την Χεζμπολάχ αντίστοιχα, ο πόλεμος έλαβε διεθνείς διαστάσεις που ενίσχυσαν τη ρητορική της «σύγκρουσης πολιτισμών». Ο αρχηγός της Ισραηλινής αντιπολίτευσης, Μπενιαμίν Νετανιάχου (Benjamin Netanyahu), αναφέρθηκε στον πόλεμο ως μέρος του αγώνα της Αμερικής ενάντια σε ένα παγκόσμιο δίκτυο τρομοκρατίας. Παράλληλα, ένας εκπρόσωπος του ισραηλινού Υπουργείου Εξωτερικών χαρακτήρισε τον πόλεμο ως ένα πλήγμα για *«όλες τις εξτρεμιστικές δυνάμεις τζιχάντ στην περιοχή»*. Μιλώντας στην Κνέσσετ, το κοινοβούλιο του Ισραήλ, χρόνια αργότερα ο Πρόεδρος Μπους (Bush) χαρακτήρισε το Ισραήλ και την Αμερική ως τους πιο ένθερμους υπερασπιστές της ελευθερίας και συνέδεσε τη Χεζμπολάχ με την Χαμάς ως τρομοκρατικές οργανώσεις με εξαλειπτικούς σκοπούς επικαλούμενος και την έκκληση του Μπιν Λάντεν (Bin Laden) για τον θάνατο Αμερικάνων και Εβραίων. Ο Ιρανός πρόεδρος Μαχμούτ Αχμαντινετζάντ (Ahmadinejad) από την άλλη, χαρακτήρισε τον πόλεμο ως αμερικανική σταυροφορία μέσω του Σιωνιστικού καθεστώτος με σκοπό την λεηλασία της Μέσης Ανατολής. Η ρητορική του πολέμου διεξήχθη με Δυτικιστικούς και Οριενταλιστικούς όρους, από την άπληστη ιμπεριαλιστική Δύση μέχρι τη βάρβαρη Ανατολή.

Πράγματι, οι αραβοϊσραηλινοί πόλεμοι, όπως και ο πόλεμος του Ιουλίου, αποτέλεσαν κύριο ζήτημα της ίδιας της συζήτησης για την ταυτότητα και τη νομιμότητα του Ισραήλ. Μέσα από τους πολέμους του, το Ισραήλ έχει χαρακτηριστεί ποικιλοτρόπως, από προπύργιο του φιλελεύθερου πολιτισμού, μέχρι δυσλειτουργική δημοκρατία, σιωνιστική αυτοκρατορία, που κυβερνάει κατεχόμενα εδάφη ως αστυνομικό κράτος ή ως την ουρά ή το σκυλί της αμερικανικής ηγεμονίας, λίκνο της δημοκρατίας σε μία περιοχή αυταρχικής νοοτροπίας ή καταδικασμένο ισοδύναμο ενός κράτους σταυροφόρων. Ως κοινωνία, η ταυτότητά της προέκυψε από τη συλλογική μνήμη της υπαρξιακής απειλής σε πολέμους με αραβικά κράτη και Παλαιστίνιους απάτριδες, πολέμους όπως αυτός του Γιόμ Κιπούρ. Στο Ισραήλ το Γιόμ Κιπούρ, η ημέρα της Εξιλέωσης είναι και η πιο επίσημη περίσταση στο ημερολόγιο, η επέτειος του πολέμου του

¹¹ Σιωνισμός: Πολιτικό κίνημα που ξεκίνησε τον 19ο αιώνα με σκοπό τη δημιουργία στην περιοχή της Παλαιστίνης εβραϊκού κράτους και την συγκέντρωση των Εβραίων της διασποράς.

1973¹², η οποία είναι παράλληλα εθνική εορτή στην Αίγυπτο και τη Συρία. Το Ισραήλ είναι ένα «μεθοριακό» κράτος στα ανατολικά της Μεσογείου, οι πόλεμοι του οποίου ήταν και είναι ένα σημείο αιχμής στη ρητορική υπεράσπισης της Δύσης απέναντί του.

Οι πόλεμοι του Ισραήλ με τους Άραβες είναι επίσης κεντρικός άξονας σε συζητήσεις για την σχέση μεταξύ του τύπου καθεστώτος και των στρατιωτικών επιδόσεων. Σε μελέτες πολέμου, μερικοί επιστήμονες προσεγγίζουν μάλιστα όλους τους Άραβες ως μία συλλογική ομάδα. Ο ιστορικός, πρώην αναλυτής της CIA και εμπειρογνώμονας της Μέσης Ανατολής Κένεθ Πόλακ (Kenneth Pollack), υποστηρίζει στο βιβλίο του «*Arabs at War*»¹³ ότι κοινά πολιτισμικά χαρακτηριστικά εξηγούν τη συχνή αποτυχία των αραβικών ενόπλων δυνάμεων στη σύγχρονη εποχή, ιδιαίτερα όταν μάχονται το Ισραήλ. Ισχυρίζεται ότι η υποταγή στις αρχές, καθώς και η εμμονή με την τιμή και την ντροπή, δημιούργησαν μία ακαμψία που αποτελεί μειονέκτημα σε πολέμους ταχέων ελιγμών, ανικανότητα στα οπλικά συστήματα και μία τάση των διοικητών των πρώτων γραμμών να απευθύνονται στους ανώτερους τους για απλά πρακτικά ζητήματα προκειμένου να διασώσουν το κύρος τους. Η προσέγγιση του Πόλακ είναι ίσως η πιο εμπεριστατωμένη, από μία σειρά μεταπολιτισμικών προσεγγίσεων που υποστηρίζουν, ότι υπάρχει μία «αραβική» στρατηγική κουλτούρα και θεωρούν την αραβική στρατιωτική αποτυχία ως μία πολιτισμική εκκεντρικότητα. Η ίδια η έννοια ενός αραβικού τρόπου πολέμου ή ενός πολιτισμού επαναλαμβανόμενης αποτυχίας (βλ. άρθρο: «*Why Arabs Lose Wars*»¹⁴) είναι μία ιδέα που εξακολουθεί να αναλύεται στο πλαίσιο στρατηγικών μελετών, αλλά χρειάζεται περαιτέρω σκέψη. Αυτές οι πρόσφατες μελέτες επικεντρώνονται κυρίως στην πορεία των αραβικών κρατών την μεταποικιακή περίοδο, ενώ μία πληρέστερη έρευνα θα έπρεπε να συμπεριλάβει τους επιτυχημένους Άραβες αντάρτες και στασιαστές και θα μπορούσε μάλιστα να ξεκινήσει από τις μεσαιωνικές μουσουλμανικές κατακτήσεις.

Ενώ η βιβλιογραφία για την στρατιωτική κουλτούρα του Ισραήλ είναι πλούσια και ποικίλη, το Ισραήλ βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος κυρίως για τη σχέση μεταξύ της δημοκρατίας και της στρατιωτικής επιτυχίας. Η σχέση αυτή αποτελεί προϋπόθεση για τους δημοκρατικούς υποστηρικτές, οι οποίοι υποστηρίζουν, ότι οι φιλελεύθερες δημοκρατίες αγωνίζονται αποτελεσματικότερα και ότι ο τύπος του καθεστώτος και τα πολιτιστικά πρότυπα είναι καθοριστικά για τις στρατιωτικές επιδόσεις. Ο Γιγκάλ Αλλόν (Yigal Allon), διοικητής της Παλμάχ¹⁵, υποστηρίζει ότι η στρατιωτική ικανότητα του Ισραήλ βασίζεται στο βαθύ δημοκρατικό πνεύμα του:

Η ύπαρξη μιας πολιτικής και κοινωνικής δημοκρατίας ανάμεσα σε οπισθοδρομικά, πατριαρχικά, αυτοκρατορικά ή δικτατορικά καθεστώτα ήταν από μόνη της ένα πλεονέκτημα... Η πολιτική ιστορία της

¹² Ο πόλεμος του Γιόμ Κιπούρ (6 Οκτωβρίου-26 Οκτωβρίου 1973) μεταξύ Ισραήλ από την μία πλευρά και Αιγύπτου και Συρίας από την άλλη, έληξε με στρατιωτική νίκη του Ισραήλ και πολιτική νίκη της Αιγύπτου και της Συρίας. Γιορτάζεται γι' αυτό το λόγο και από τις τρεις χώρες.

¹³ «Άραβες σε Πόλεμο». Δεν διατίθεται μεταφρασμένο στα Ελληνικά.

¹⁴ Το άρθρο του αυτό του Norvell B. De Atkine παρατίθεται στις πηγές.

¹⁵ Παλμάχ (Palmach), Σιωνιστική στρατιωτική οργάνωση, μέρος της Haganah. Έδρασε μεταξύ 1941-1948 με στόχο την δημιουργία ανεξάρτητου Ισραηλινού κράτους.

Μέσης Ανατολής έχει αποδείξει ότι μία πραγματική δημοκρατία, όπως του Ισραήλ θα μπορούσε να διοικεί τους αφοσιωμένους πολίτες της, όπως τα καθεστώτα των αραβικών χωρών δεν κατόρθωσαν ποτέ. Η δημοκρατία του Ισραήλ εξασφάλισε αρχικά την πληρέστερη κινητοποίησή τους, τόσο σωματικά, όσο και ηθικά σε περιόδους εθνικής κρίσης επιτρέποντας στο ισραηλινό κράτος να δώσει όπλα σε όλους τους πολίτες της. Επιπλέον, εξασφάλισε την ποιοτική υπεροχή των δυνάμεων μάχης της, κάτι που εκφράστηκε στην ηθική της μάχης, στις ικανότητες της ηγεσίας σε όλα τα επίπεδα και στην αποτελεσματική χρήση του στρατιωτικού εξοπλισμού. Συνέβαλε στην ύπαρξη μίας πιο σταθερής κυβέρνησης και σε μία ισχυρότερη αίσθηση ενότητας και κοινού σκοπού. Εξασφάλισε ένα εμφανώς υψηλότερο επίπεδο κυβερνητικής κουλτούρας και εκπαίδευσης, επιστημονικής και τεχνολογικής τεχνογνωσίας και βασικής φυσικής υγείας.

Η ίδια εμμονή με τον τύπο του καθεστώτος μπορεί επίσης να ερμηνευθεί αρνητικά. Ορισμένοι «δημοκρατικοί ηττοπαθείς», ελιτιστές και αρμόδιοι για τη χάραξη πολιτικής, υποστηρίζουν ότι η δημοκρατία του Ισραήλ το κάνει ευάλωτο στις απώλειες ενός πολέμου και ότι η κοινωνική του δύναμη και αντοχή έχουν εξασθενήσει. Αυτή η πεποίθηση, ότι ο πληθυσμός είναι εξαιρετικά ευαίσθητος στην απώλεια, έχει ασκήσει ευρεία επιρροή σε κυβερνήσεις από τον Μπιλ Κλίντον (Bill Clinton) μέχρι τον Εχούντ Ολμέρτ. Ωστόσο, μία επιτροπή εμπειρικών ερευνών τόσο στο Ισραήλ, όσο και στις Ηνωμένες Πολιτείες υποστηρίζει ότι αυτή η εικασία εξαιρετικής δημόσιας ευαισθησίας είναι ψευδής.

Καθώς η αντιπαράθεση αυτή συνεχίζεται, παραμένει σημαντικό το γεγονός, ότι οι ισχυρές δημοκρατίες εξακολουθούν να προβληματίζονται για τη σχέση μεταξύ των πολιτικών αξιών και της ανθεκτικότητας τους σε καιρό πολέμου. Στις περιπτώσεις που τέτοια κράτη έρχονται αντιμέτωπα με δυσκολίες και αιφνιδιάζονται σε μικρότερους πολέμους από υποτιθέμενα αδύναμους εχθρούς, υποβάλλουν τους εαυτούς τους σε νέο έλεγχο. Έτσι, ένας πόλεμος που άρχισαν οι Ισραηλινοί ηγέτες για να αλλάξουν την πολιτική πραγματικότητα στον Λίβανο, είχε ως αποτέλεσμα αντ'αυτού να αναζωπυρωθούν παλαιά ερωτήματα σχετικά με τη βιωσιμότητα και την ύπαρξη του ίδιου του Ισραήλ. Στον πόλεμο του Ιουλίου, η Χεζμπολάχ ανέστρεψε τη λογική του δημοκρατικού θριάμβου αιφνιδιάζοντας το Ισραήλ με την επιμονή, την ευελιξία και τον εκσυγχρονισμό της. Όπως επεσήμανε ο εκπρόσωπος και στρατηγός της Mossad (Ίδρυμα Πληροφοριών και Ειδικών Επιχειρήσεων) Γιόσι Άλφερ (Yossi Alpher), η Χεζμπολάχ «μπορεί να είναι το καλύτερο αραβικό στράτευμα που έχουμε αντιμετωπίσει ποτέ». Πράγματι, τα στατιστικά στοιχεία για την επίδοσή της σε σχέση με άλλους Άραβες είναι εντυπωσιακά: Η Χεζμπολάχ προκάλεσε περισσότερες ισραηλινές απώλειες ανά Άραβα μαχητή από οποιονδήποτε άλλον από τους αντιπάλους του κράτους του Ισραήλ στους πολέμους του 1982, 1973, 1967 ή 1956. Αυτό έδειξε, ότι η σχέση μεταξύ στρατιωτικής αποτελεσματικότητας και πολιτικών αξιών δεν είναι τόσο απλή. Με πολλούς τρόπους, η Χεζμπολάχ αντιστέκεται στο δυαδικό διαχωρισμό μεταξύ Δυτικού/Ισραηλινού/εξελιγμένου και Ανατολικού/Αραβικού/πρωτόγονου και αντιτίθεται στις προαναφερθείσες δημοφιλείς, αλλά ψευδείς αντιθέσεις. Η Χεζμπολάχ, το «Κόμμα του Θεού», είναι επίσης ένα πολιτικό κίνημα και μία σιιτική κοινωνική οργάνωση, με την «Ισλαμική Αντίσταση» να αποτελεί το στρατιωτικό της σκέλος. Αναπτύχθηκε μέσα από την δεκαοκταετή ισραηλινή κατοχή στο Λίβανο, από το 1982 έως το 2000 και πλέον έχει εξελιχθεί σε ένα υβριδικό κίνημα, εν μέρει πάροχος κοινωνικής πρόνοιας και εν μέρει στρατιωτική οργάνωση.

Χαρακτηρισμένη απλοϊκά ως δύναμη «ανταρτών», διαθέτει επίσης όπλα που κατέχουν συνήθως μόνο κράτη. Οργανωμένη με αυταρχικό τρόπο, συμμετέχει επίσης στις βουλευτικές εκλογές του Λιβάνου. Ούτε καθαρά αντάρτικη, ούτε συμβατική δύναμη μπορεί να κρύβεται στην έρημο ή στον άμαχο πληθυσμό, αλλά κατέχει επίσης περιοχές και μπορεί να επιλέξει να ελέγξει και αστικά εδάφη. Συνδυάζει παράλληλα την πολυποίκιλη ρητορική με την στρατιωτική τεχνολογία αιχμής, την τεχνογνωσία και την ικανότητα να λειτουργεί ως μία ευκίνητη δύναμη, οργανώνοντας τους μαχητές της σε μία σύνθετη δομή δικτύου και τις δυνάμεις μάχης της σε αποκεντρωμένες μονάδες χωρίς συγκεκριμένη μορφή. Όπως σχολιάζει ένας παρατηρητής, «*η βία της οργάνωσης θεωρείται συχνά τυχαίας φύσης, είτε κατά της Δύσης είτε κατά του Ισραήλ. Αντίθετα, υπάρχουν σαφώς καθορισμένοι μηχανισμοί και λόγοι, για τους οποίους η Χεζμπολάχ ενεργοποιεί και απενεργοποιεί τη βία, συνήθως όταν είναι απαραίτητο να προσαρμοστεί στις αλλαγές του περιβάλλοντός της ή όταν χρειάζεται να χαράζει προσεκτικά υπολογισμένες στρατηγικές*». Ενώ στην περίπτωση αυτή το Ισραήλ αντέδρασε πιο επιθετικά από ότι υπέθετε η Χεζμπολάχ, οι μαχητές της ήταν ακόμα αποφασισμένοι να πολεμήσουν με τους δικούς τους όρους. Η Χεζμπολάχ αντιπροσωπεύει κάτι που μπορεί να αποτελέσει μελλοντική τάση, την επιστροφή σε έναν συνδυασμό διαφορετικών μεθόδων πολέμου.

Προέρχεται άραγε η ισραηλινή στρατιωτική ικανότητα από τις πολιτιστικές/πολιτικές ρίζες του κράτους, όπως υποστηρίζουν οι δημοκρατικοί θριαμβευτές; Αυτή η θεωρία μπορεί να έχει κάποια ισχύ, αλλά είναι εξαιρετικά σχετική. Βασίζεται στην επιλογή των συμβατικών, σύντομων πολέμων του ενάντια στις συμμαχίες πολλών εχθρών. Αυτοί είναι οι πόλεμοι του 1956, του 1967 και του 1973, που για το Ισραήλ ήταν αγώνες επιβίωσης. Διατηρούσαν το κίνητρο και τη συναίνεση του λαού και συμπεριλάμβαναν ανοικτές άμεσες μάχες, όπου ο φημισμένος δυναμισμός, η επιθετικότητα και η ταχύτητα των IDF μπορούσαν να εφαρμοστούν θανάσιμα και αποτελεσματικά. Εντούτοις, παρόμοια επιλογή συγκεκριμένων παραδειγμάτων της ιστορίας θα μπορούσε επίσης να ισχύσει για γεγονότα που αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα και της αραβικής μάχης, όταν πρόκειται για αντισυμβατικούς πολέμους φθοράς κατά τη διάρκεια μεγάλων χρονικών περιόδων, είτε στην Αραβική εξέγερση κατά των Οθωμανών Τούρκων (1916-1918), είτε στην εξέγερση της Αλγερίας μεταξύ 1954 και 1962, είτε στον πόλεμο του Λιβάνου το 1982. Με τη διεύρυνση του πλαισίου πέραν από τους κρατικούς στρατούς της μεταποικιακής εποχής, και συμπεριλαμβανομένων και ιστορικών στιγμών της αραβικής μαχητικής δύναμης, η εικόνα αλλάζει σημαντικά.

Αναλύοντας τον πόλεμο του 2006, ορισμένοι σχολιαστές αποδίδουν την αποτυχία του Ισραήλ στην ανικανότητά του να κατανοήσει τον παράγοντα της κουλτούρας των Αράβων. Για τον Άνταμ Γκαρφίνκελ (Adam Garfinkle), οι Ισραηλινοί ηγέτες δεν ήταν σε θέση να κατανοήσουν την ιδιοσυγκρασία των μουσουλμανικών χωρών και την επιμονή των μαχητών της Χεζμπολάχ, επειδή «*δεν μπορούσαν να λάβουν σοβαρά υπόψη τους την πιθανότητα, ότι μία ολόκληρη κοινωνία στο νότιο Λίβανο θα μπορούσε πραγματικά να έχει τη νοοτροπία μίας θρησκείας θανάτου*». Ωστόσο, ο ευρύτερος πληθυσμός του Λιβάνου δεν ανταποκρίθηκε ως «θρησκεία

θανάτου» στην εισβολή, αλλά όπως θα ανταποκρίνονταν πολλοί άλλοι λαοί σε μία απροσδόκητη επίθεση από αέρα, ξηρά και θάλασσα: ενώθηκαν ενάντια στον επιτιθέμενο.

Το πρόβλημα για τις IDF δεν ήταν ότι αγνόησαν τον πολιτισμό, αλλά ότι υπέθεσαν ως δεδομένη την ύπαρξη ενός «οικουμενικού Άραβα» που θα λύγιζε στο θέλημά τους. Βλέποντας τον πόλεμο διαφορετικών λαών σε διαφορετικές χρονικές στιγμές μέσω του πρίσματος ενός «αραβικού τρόπου πολέμου», οι ισραηλινές δυνάμεις υιοθέτησαν την ίδια λογική, που δεν διακρίνει τις διαφορές μίας αραβικής κοινωνίας από μίας άλλης. Σε μία απολύτως βασική θεώρηση, αυτό είναι ένα από τα λάθη αντίληψης που οδήγησαν τις IDF σε παγίδα το 2006.

Μεγάλες προσδοκίες, απρόσμενες εκπλήξεις

Για τους Ισραηλινούς υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων, τους παρατηρητές και τους μαχητές, η κυρίαρχη εμπειρία του πολέμου του Ιουλίου ήταν ένα σοκ. Η στρατιωτική επιχείρηση δεν είχε τα επιθυμητά αποτελέσματα και ο εχθρός δεν αντέδρασε όπως αναμενόταν. Όταν το Ισραήλ εισέβαλε το 1982, χρειάστηκαν μόνο δύο ημέρες για να φτάσει σε απόσταση δέκα μιλίων από τη Βηρυτό. Το 2006 όμως τους καθυστέρησαν, τους έστησαν ενέδρα και τους αιφνιδίασαν με ένα προσεκτικά σχεδιασμένο πεδίο μάχης «ζωνών θανάτου», με παγίδες, παρατηρητήρια, οχυρωμένους μαχητές, αποθέματα όπλων, υπόγειες σήραγγες και οχυρά καταφύγια. Έως τον Αύγουστο, οι τραυματισμένοι στρατιώτες ανέφεραν, ότι υπήρχαν σκληρές μάχες που θα μπορούσαν να διαρκέσουν εβδομάδες, σε αντίθεση με την «ταχεία και αποφασιστική νίκη που πολλοί από αυτούς περίμεναν, όταν άρχισε ο πόλεμος». Όπως σχολίασε σαρδόνια ένας ανώνυμος Ισραηλινός στρατιώτης, οι εχθροί του «δεν είχαν διανοηθεί ποτέ ότι ένας Άραβας μαχητής θα μπορούσε να το βάλει στα πόδια μετά από μία σύντομη εμπλοκή με τους Ισραηλινούς». Ο Ισραηλινός πολιτικός αρθρογράφος Άρι Σαβίτ (Ari Shavit) αναφέρθηκε στο άγχος που μπορεί να προκληθεί, όταν μία κυρίαρχη δύναμη αιφνιδιάζεται από το μέγεθος ενός «μικρού στρατού θανάτου» (αν και δεν εξηγεί πως αυτό διακρίνει την Χεζμπολάχ από οποιοδήποτε άλλο αποτελεσματικό στρατό):

... περισσότερο από όσο μας εξέπληξε το καλοκαίρι του 2006 η δύναμη της Χεζμπολάχ, μας εξέπληξε το ίδιο καλοκαίρι η δική μας αδυναμία, οι ίδιοι μας οι εαυτοί. Μας εξέπληξε το χαμηλό επίπεδο εθνικής ηγεσίας. Μας εξέπληξε η σκανδαλώδης στρατηγική αδεξιότητα. Μας εξέπληξε η έλλειψη οράματος, η έλλειψη παραγωγικότητας και αποφασιστικότητας στην ανώτερη στρατιωτική διοίκηση. Μας αιφνιδίασαν με τις ψευδείς πληροφορίες, το παραπλανητικό υλικότεχνικό δίκτυο και την ανετοιμότητά μας για πόλεμο. Μας εξέπληξαν με το γεγονός, ότι η ισραηλινή πολεμική μηχανή δεν είναι αυτή που ήταν κάποτε. Ενώ εμείς γιορτάζαμε, αυτή σκούριασε ... Το Ισραήλ προσπάθησε με όλη του την ψυχή και δύναμή να γίνει μία Αθήνα. Ωστόσο, σε αυτόν τον τόπο, σε αυτή την εποχή, δεν υπάρχει μέλλον για μία Αθήνα χωρίς ένα στίγμα Σπάρτης. Δεν υπάρχει ελπίδα για μία κοινωνία ζωής που δεν ξέρει πώς να οργανωθεί για να αντιμετωπίσει το θάνατο.

Ο στρατιωτικός φόβος πλέον, μετουσιώθηκε σε υπαρξιακό φόβο, σε ηθικό δίλημμα και κατέληξε σε ένα είδος απαισιόδοξου Οριενταλισμού, όπου ο εχθρός είναι ένα απλό βαρόμετρο της ισραηλινής δύναμης ή αδυναμίας. Για τις IDF όμως, η κύρια δυσκολία δεν ήταν η έλλειψη

ενός «σπαρτιατικού» στοιχείου, με την πλήρη επένδυση του κράτους στη δύναμη και την περιφρόνηση για τον εχθρό. Αντιθέτως, ήταν η έλλειψη της «Αθηναϊκής» κρίσης, δηλαδή η αδυναμία να διακρίνουν και να ερμηνεύσουν τους εχθρούς, αυτό που τους οδήγησε σε σοκ. Ο Σαβίτ επιρρίπτοντας τις περισσότερες ευθύνες στο Ισραήλ, παρέχει ταυτόχρονα και τις υπηρεσίες του σε αυτό, παρουσιάζοντας μία παθητική Ανατολή και δίνοντας στον εχθρό λίγα εύσημα για το αποτέλεσμα. Αυτή η κριτική προσέγγιση κατηγορεί κυρίως το Ισραήλ για την αυτοκαταστροφή του, στρατιωτικά και πολιτιστικά. Δεν θεωρεί δηλαδή, ότι ο εχθρός κατάφερε να παίζει σημαντικό ρόλο στην ήττα.

Οι IDF εξεπλάγησαν με την προετοιμασία, την τεχνική εμπειρία και την επιχειρησιακή εξειδίκευση της Χεζμπολάχ. Η ανεπάρκεια των πληροφοριών αφορούσε σε πολλά επίπεδα. Η Χεζμπολάχ είχε περάσει τα έξι χρόνια μετά την αποχώρηση του Ισραήλ¹⁶, διασκορπίζοντας περίπου 12.000 πυραύλους στον νότιο Λίβανο σε έναν ιστό κρυφών τοποθεσιών, που χωρίστηκαν σε τοπικές ζώνες με ανεξάρτητη διοίκηση. Οι μαχητές της απέκτησαν πρόσβαση στα όπλα τη στιγμή της επίθεσης, πριν εξαφανιστούν. Αυτό κατέστησε δύσκολη την πρόληψη των επιθέσεων τους. Οι δυνατότητες της Χεζμπολάχ στον ηλεκτρονικό πόλεμο δεν είχαν επίσης εκτιμηθεί. Οι αξιωματικοί του Γενικού Επιτελείου του Ισραήλ πίστευαν, ότι είχαν διακόψει το σύστημα επικοινωνίας του Χασάν Νασράλα από το οχυρό καταφύγιο της Βηρυτού μέχρι τις θέσεις διοίκησης της πρώτης γραμμής. Ωστόσο, παρά τα χτυπήματα του Ισραήλ στα συστήματα επικοινωνίας, η Χεζμπολάχ έμεινε σε επαφή με τους διοικητές εδάφους της. Οι σημαντικές προπαγανδιστικές νίκες της και οι παρακινητικές ομιλίες του σείχη Χασάν Νασράλα ήταν επίσης δυνατές λόγω της τεχνικής εμπειρίας, καθώς ο τηλεοπτικός σταθμός «al-Manar» κατάφερε να εκπέμπει από κρυμμένα στούντιο, ακόμα κι όταν το Ισραήλ ανατίναξε κεραίες και πύργους αναμετάδοσης.

Η Χεζμπολάχ αποδείχθηκε ικανή να διευρύνει στην πράξη το στερεότυπο του κλασικού αντάρτη. Συχνά, θεωρητικά οι μικρότερες, «ασύμμετρες», άτακτες δυνάμεις, βασίζονται σε μεθόδους που περιλαμβάνουν τον διασκορπισμό, την απόκρυψη, και την γρήγορη διαφυγή μετά από επιθέσεις. Είναι πρωτόγονα οπλισμένες και χρησιμοποιούν το έδαφος για να προκαλέσουν κυρίως απώλειες και όχι για να κυριαρχήσουν σε αυτό και εξαφανίζονται, όταν τους επιτίθενται ισχυρότερες τακτικές δυνάμεις. Αλλά, όπως δείχνουν οι Στίβεν Μπιντλ (Stephen Biddle) και Τζέφρι Φρίντμαν (Jeffrey Friedman) με την ταξινομία τους για τη στρατιωτική συμπεριφορά, αυτό μπορεί να είναι ένας πλασματικός ιδεατός τύπος στα περιθώρια του φάσματος και ένα ανακριβές πορτρέτο της Χεζμπολάχ. Όπως οι ηθοποιοί αλλάζουν ρόλους, έτσι και η Χεζμπολάχ κινήθηκε μεταξύ συμβατικών και αντάρτικων μεθόδων, μεταξύ των άκρων των Βιέτ Κονγκ¹⁷ και

¹⁶ Μετά τον Πόλεμο του Λιβάνου μεταξύ 1982-2000.

¹⁷ Οι Βιέτ Κονγκ (ή Βιετκόνγκ, Viet Nam Cong San) ήταν πολιτική και στρατιωτική κομμουνιστική οργάνωση, αποτελούμενη κυρίως από αντάρτες, που έδρασε κατά τη διάρκεια του πολέμου του Βιετνάμ (1959-1975) εναντίον του Βόρειου Βιετνάμ και των ΗΠΑ.

της γραμμής Μαζινό¹⁸. Ήταν μία υβριδική δύναμη που είχε τελειοποιήσει τις τεχνικές της άμυνας «σκαντζόχοιρου», δημιουργώντας δηλαδή ισχυρά σημεία άμυνας σε περάσματα με σκοπό την μέγιστη δυνατή αποδυνάμωση του εχθρού. Πολέμησε λοιπόν, για να κρατήσει εδάφη και όχι για να κερδίσει το λαό. Έδωσε μεγάλη έμφαση στη διατήρηση των εδαφών της και τη συγκέντρωση της δύναμής της, κάτι ασύνηθες για έναν κλασικό αντάρτικο στρατό, αλλά παράλληλα και σε μεθόδους εξαναγκασμού και την πρόκληση πυρκαγιών, για να θεωρηθεί συμβατική δύναμη. Χάρη στην παγκοσμιοποιημένη αγορά όπλων και την υποστήριξη του Ιρανικού στρατού με την προμήθεια όπλων, η Χεζμπολάχ είχε αποκτήσει τεχνολογία που κάποτε σχεδόν αποτελούσε μονοπώλιο του αμερικανικού στρατού, όπως συσκευές παγκόσμιας τοποθέτησης και κιάλια νυχτερινής όρασης, καθώς και μη επανδρωμένα οχήματα. Στις 14 Ιουλίου, δύο μέρες μετά την έναρξη του πολέμου, σχεδόν βύθισε ένα ισραηλινό πολεμικό πλοίο με ένα κινέζικο βλήμα C-802.

Η Χεζμπολάχ υποτιμήθηκε επιπλέον και στον πόλεμο του εδάφους. Όπως υποστηρίζεται με ποικίλες δηλώσεις, πολλοί Ισραηλινοί μαχητές ανέμεναν, ότι οι θρησκευόμενοι φανατικοί δεν θα μπορούσαν να είναι και τεχνικά προηγμένοι. Παρά τα όσα γνώριζαν τα υψηλά στελέχη της διοίκησης, δεν είχαν λάβει πληροφορίες για το υπόγειο δίκτυο σπηλαίων και οχυρών καταφυγίων γεμάτα με πυραύλους: *«Περιμέναμε να βρούμε μία σκηνή και τρία Kalashnikovs - αυτή ήταν η πληροφορία που μας δόθηκε. Αντ' αυτού, βρήκαμε μία υδραυλική ατσάλινη πόρτα που οδηγούσε σε ένα καλά εξοπλισμένο δίκτυο σπηλαίων»*. Η Χεζμπολάχ κατόρθωσε να αποκτήσει επίσης πληροφορίες από Ισραηλινούς εφένδρους που μιλούσαν σε προσωπικά κινητά τηλέφωνα, καθώς είχε αποκτήσει έναν κατάλογο αριθμών τηλεφώνου Ισραηλινών διοικητών. Παρά τις αυστηρές εντολές που είχαν να μην αποκαλύψουν ευαίσθητες πληροφορίες μέσω τηλεφώνου, αυτοί μιλούσαν παρ' αυτά, ενδεχομένως υποθέτοντας ότι η Χεζμπολάχ δεν θα ήταν ποτέ αρκετά προηγμένη τεχνολογικά για να υποκλέψει τις κλήσεις τους. Χρησιμοποιώντας τεχνολογία υποκλοπών που της παρείχε το Ιράν, οι αντάρτες της Χεζμπολάχ διείσδυσαν στο προηγμένο σύστημα ραδιοεπικοινωνιών του Ισραήλ, ξεπερνώντας την «εναλλαγή συχνοτήτων» και τις άμυνες της κρυπτογράφησης. Αυτό, τους έδωσε μία εικόνα των ισραηλινών διαδρομών εφοδιασμού, κινήσεων και αναφορών ατυχημάτων, επιτρέποντάς τους έτσι να προβλέψουν την προσέγγιση του ισραηλινού στρατού. Επιπρόσθετα, επέτρεψε στη Χεζμπολάχ να αποκτήσει και να εκμεταλλευτεί τις αναφορές των ισραηλινών απωλειών, μεταδίδοντας τες σχεδόν αμέσως από τον τηλεοπτικό σταθμό Al-Manar, με αποτέλεσμα να κυριαρχεί στον πόλεμο των μέσων ενημέρωσης. Η αφέλεια, με την οποία τα ισραηλινά στρατεύματα συζητούσαν δημοσίως για τις λεπτομέρειες του πολέμου, στάθηκε άκρως αντίθετη με την αυστηρή μυστικότητα της Χεζμπολάχ.

Το σαφές συμπέρασμα από τα προαναφερθέντα, είναι ότι χωρίς να το ομολογούν ρητά οι ισραηλινές δυνάμεις δεν πίστευαν ότι η Χεζμπολάχ ήταν τόσο προηγμένη. Γιατί;

¹⁸ Γραμμή Μαζινό: Η γραμμή οχυρωμάτων, που κατασκευάστηκε μετά τον Α΄ Π.Π. σε όλο το μήκος των συνόρων Γαλλίας-Γερμανίας, αλλά απέτυχε πλήρως να αναχαιτίσει την εισβολή των Γερμανών στην Γαλλία τον Μάιο του 1940.

Σχολιασμός

Πρόλογος

Λίγα λόγια για το θέμα

Ξεκινώντας τον σχολιασμό της εργασίας μου, θεωρώ απαραίτητο να αναφέρω μερικές πληροφορίες για το ιστορικό πλαίσιο των γεγονότων του πολέμου. Ο πόλεμος του Ιουλίου του 2006 διεξήχθη μεταξύ του Ισραήλ και της Χεζμπολάχ, μίας στρατιωτικής και πολιτικής οργάνωσης με έδρα το Λίβανο. Ο πόλεμος διήρκεσε 34 μέρες (12 Ιουλ. 2006 – 14 Αυγ. 2006) στα σύνορα νότιου Λιβάνου-βόρειου Ισραήλ. Μέσα στο χρόνιο τεταμένο κλίμα, αφορμή για την έναρξη του πολέμου στάθηκαν οι επιδρομές της Χεζμπολάχ σε ισραηλινό έδαφος, κατά την διάρκεια των οποίων σκοτώθηκαν τρεις Ισραηλινοί στρατιώτες και αιχμαλωτίστηκαν δύο. Το Ισραήλ απάντησε με εναέριες επιθέσεις και ναυτικό αποκλεισμό. Σύμφωνα με τους αναλυτές του πολέμου, αξιοσημείωτη ήταν η αδυναμία του Ισραήλ να «συντρίψει» μία φαινομενικά αδύναμη οργάνωση. Πολλοί έκριναν, ότι αιτία αυτού ήταν η απόφαση του τότε Ισραηλινού πρωθυπουργού Ehud Olmert να χρησιμοποιήσει εναέριες επιθέσεις αντί για οργανωμένο στρατό ξηράς. Σημαντικό ρόλο σε αυτό έπαιξε, όπως αποκαλύφθηκε αργότερα και η ανεπάρκεια των πληροφοριών που λάμβανε το Ισραήλ για τις κινήσεις και τον εξοπλισμό της Χεζμπολάχ, η οποία εμφάνισε ιδιαίτερα προηγμένη τεχνολογία και οργάνωση. Αν και η Χεζμπολάχ εκτόξευσε και αυτή από την μεριά της πολλούς πυραύλους και ρουκέτες στη διάρκεια αυτών των 34 ημερών, το Ισραήλ επικρίθηκε ιδιαίτερα από την παγκόσμια κοινή γνώμη για την σκληρότητά του. Η κυβέρνηση του Λιβάνου, μέλη της οποίας ανήκαν στην οργάνωση της Χεζμπολάχ, αν και αρχικά δήλωσε πως δεν ήταν ενήμερη για τα σχέδια και την δράση της οργάνωσης, εξοργίστηκε στην συνέχεια με τις συνεχείς επιθέσεις και βομβαρδισμούς από το Ισραήλ. Το ίδιο και ο λαός του Λιβάνου. Οι συγκρούσεις έληξαν εν τέλει με εκεχειρία που επιβλήθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη στις 14 Αυγούστου, χωρίς ουσιαστικό νικητή. Συνολικά οι απώλειες έφτασαν περίπου τους 1.500 νεκρούς και πολλούς περισσότερους τραυματίες, η πλειοψηφία των οποίων ήταν άμαχος πληθυσμός, ενώ ενδεικτικά αναφέρεται ότι το ένα τρίτο των πληγέντων ήταν παιδιά.

Το κείμενο λοιπόν, που αποφάσισα να μεταφράσω είναι πολιτικό με γενικό ως επί το πλείστον, λεξιλόγιο και η μετάφραση είναι ευθεία, από την Αγγλική στην Ελληνική γλώσσα. Συνεπώς είναι εύκολο κάποιος να συμπεράνει, ότι δε συνάντησα ιδιαίτερες μεταφραστικές δυσκολίες. Ξεκινώντας λοιπόν τον σχολιασμό της μετάφρασής μου, θα ήθελα να αναφερθώ συνοπτικά στο στο πλαίσιο, μέσα στο οποίο μετέφρασα. Επέλεξα αρχικά ένα πολιτικό κείμενο, διότι ο τομέας αυτός αφενός παρουσιάζει κατά την άποψή μου ενδιαφέρον. Αφετέρου, θεωρώ ότι τα πολιτικά κείμενα εμφανίζουν για πολλούς μία δυσκολία στην κατανόησή τους και συχνά αποφεύγεται η ανάγνωσή τους, αν και το λεξιλόγιό τους είναι συχνά γενικό. Έτσι, ήταν για μένα μία πρόκληση να μεταφράσω ένα πολιτικό κείμενο, με τρόπο κατανοητό, ευανάγνωστο, προσιτό στους αναγνώστες, όπως είναι το χρέος ενός μεταφραστή, ιδίως στο πεδίο των πολιτικών, που αφορά όλους μας. Πήρα την απόφαση να απευθύνω την μετάφρασή μου σε ένα θεωρητικά γενικό

κοινό, χωρίς συγκεκριμένες γνώσεις πολιτικής. Ο Σκοπός του συγκεκριμένου μεταφράσματος λοιπόν, ήταν βοηθήσω τον αναγνώστη να κατανοήσει σε βάθος το περιεχόμενο του κείμενου, θεωρώντας ότι ο αναγνώστης δεν γνωρίζει κανένα συμβάν, πρόσωπο ή οργάνωση. Αυτό από μόνο του παρουσίασε την πρώτη δυσκολία που αντιμετώπισα, για τον εξής λόγο: το κεφάλαιο που επέλεξα να μεταφράσω είναι το τελευταίο του πρωτότυπου βιβλίου, με αποτέλεσμα πολλές πληροφορίες να μην αναλύονται επαρκώς σε αυτό. Ερεύνησα σε βάθος και στη συνέχεια, αποτύπωσα πληροφορίες που επεξηγούνται σε προηγούμενα κεφάλαια του βιβλίου. Γι' αυτό άλλωστε, χρησιμοποίησα και αρκετές υποσημειώσεις. Εδώ, πρέπει να αναφέρω ότι οι πρωτότυπες υποσημειώσεις δε μεταφέρθηκαν στο μετάφρασμα μετά και από καθοδήγηση του επιβλέποντα κ. Σ. Λίβα, καθώς δεν αποτελούσαν στοιχεία που συνέβαλαν στην κατανόηση του κείμενου, αλλά επιπρόσθετες πληροφορίες που περισσότερο θα δυσκόλευαν το κείμενο.

Σχολιασμός και Ανάλυση του Πρωτοτύπου

Αν και διαβάζουμε απόσπασμα από το τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου, το πρωτότυπο κείμενο φαίνεται να είναι γραμμένο με μία λειτουργική προσέγγιση. Ο συγγραφέας δίνει προσοχή στην κατανόηση του κειμένου του από τους δέκτες, με πολλούς τρόπους. Σε πολλά σημεία είναι εμφανής η **αρχή της πιστότητας** που διαπιστώνεται μέσα από παραδείγματα, στατιστικά στοιχεία και αναφορές σε πρόσωπα, ιδεολογίες, κινήματα και οργανώσεις (π.χ. Israel Defence Forces, Bint Jbeil, Palmach, Hamas). Το υπερκείμενο σε αυτήν την περίπτωση φαίνεται να είναι τόσο ο πόλεμος μεταξύ Ισραήλ και Χεζμπολάχ, όσο και εν γένει ο Ισραηλινός πολιτισμός και η Χεζμπολάχ σαν οργάνωση, οι αραβοϊσραηλινοί πόλεμοι. Η **πρόθεση** και η **προθετικότητα**, που σύμφωνα με την Chr. Nord αξιολογούνται από τον δέκτη, φαίνεται να δείχνουν την ξεκάθαρη στάση του δημιουργού απέναντι στο κείμενο, που έχει ως στόχο να επεξηγήσει τα αίτια του πολέμου, καθώς και τους λόγους αδυναμίας του Ισραήλ να επιβληθεί στην Χεζμπολάχ, αλλά και κατ' επέκταση στον Λίβανο. Παράλληλα, είναι ξεκάθαρη η προσπάθειά του να αποδώσει **συνοχή και συνεκτικότητα** στο Κείμενο Πηγή, καθώς και οργάνωση που διέπει γενικά το κείμενο, κυρίως στην προσπάθεια του δημιουργού να τηρήσει τις προαναφερθείσες προθέσεις του. Όπως δηλώνεται μέσα από συνεκτικές λέξεις («*Instead of being a helpless target..., In this chapter..., ...while Iran backed Hizballa...*») και την οργάνωση του λόγου του σε υποκεφάλαια (*The July War, Israelis and Arabs at War, Great Expectations, Tough Surprises*). Ακόμα, η **αναφορικότητα** και η **διακειμενικότητα** του κειμένου επιτυγχάνονται με πολλαπλές αναφορές σε καταστάσεις, στοιχεία και πρόσωπα που οι δέκτες του ΚΠ έχουν λογικά εξοικειωθεί (ιδίως αφού έχουν διαβάσει και τα προηγούμενα κεφάλαια του βιβλίου), όπως ο *σεΐχης Hassan Nasrallah* και ο *Ισραηλινός Πρωθυπουργός Ehud Olmert* ή τα στατιστικά για τις απώλειες του πολέμου που παρατίθενται (π.χ. «*Hizballa killed 116 Israeli soldiers and 43 civilians..., ...claimed to kill 530 of its fighters, roughly a quarter. Israel also killed at least 1,000 Lebanese, mostly civilians...*»), καθώς και αυτούσιες αναφορές σε εμπειρογνώμονες («*Yigal Allon... claimed that..., Pollack's... "Why Arabs Lose Wars"...*, κλπ). Αποτέλεσμα αυτού, είναι το κείμενο να αποτελείται από στοιχεία που αναγνωρίζει ο δέκτης και να γίνεται ενδιαφέρον και

κατανοητό γι' αυτόν. Ωστόσο, όσο καλά δομημένο και να είναι το πρωτότυπο κείμενο, προκύπτουν κάποια μεταφραστικά προβλήματα κατά την μεταφορά του στην ΓΣ.

Σχολιασμός του Μεταφράσματος

Κατά την διαδικασία μετάφρασης του αποσπάσματος ήρθα αντιμέτωπη με διάφορα στοιχεία του πρωτοτύπου που με προβλημάτισαν και πολλές φορές χρειάστηκε να κάνω αλλαγές προκειμένου να διευκολυνθεί η ροή της μετάφρασης. Δεδομένου ότι αποφάσισα να απευθύνω το μετάφρασμά μου σε ένα γενικό κοινό, το οποίο δεν έχει έρθει σε επαφή με τα προηγούμενα κεφάλαια του πρωτοτύπου βιβλίου και είναι αδύνατο οι δέκτες του ΚΠ να ταυτιστούν απόλυτα με τους δέκτες του Κείμενο Στόχος, χρειάστηκε να γεφυρώσω την πιθανή έλλειψη γνώσεων και να ανακατασκευάσω το πρωτότυπο κείμενο.

Μεταφραστικά προβλήματα

Μονοαναφορικότητα¹⁹: Η μονοαναφορικότητα δηλώνει ότι σε κάθε συγκεκριμένο κειμενικό περιβάλλον, επιτρέπεται μία μόνο σημασία, γεγονός που προσδίδει στους όρους σημασιακή μοναδικότητα. Αν και το λεξιλόγιο είναι, ως επί το πλείστον, γενικό υπάρχουν λέξεις στο πρωτότυπο που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής, όπως για παράδειγμα η λέξη «intelligence». Ενώ στην κοινή γλώσσα μπορεί να αποδοθεί ως *ευφυΐα*, *νοημοσύνη*, *εξυπνάδα*, στο ΚΠ αποτελεί ειδικό όρο και αποδίδεται ως «πληροφορίες», αναφορικά με τις Υπηρεσίες Πληροφοριών του Ισραήλ και της Χεζμπολάχ στο προκείμενο.

Έλλειψη μονοσημίας: Στο απόσπασμα παρατηρούμε την έλλειψη μονοσημίας με ποικίλους τρόπους: α) εκμεταφορισμός π.χ. δανεισμός λέξεων που θα χρησιμοποιούνταν πιο εύκολα σε ιατρικό περιβάλλον, όπως «*In diagnosing..., Hizballa's nerve centre...*», β) συνωνυμία και πολυσημία στην ΓΣ: Πολυσημία έχουμε όταν η ίδια λέξη έχει δύο ή περισσότερα νοήματα με εμφανή σημασιολογική σχέση μεταξύ τους. Ως συνώνυμα πάλι, ορίζουμε σημασιολογικά ισοδύναμες λεξιλογικές μονάδες με διαφορετικά σημαίνοντα, τα οποία ανακαλούν στον νου του ομιλητή το ίδιο σημαίνόμενο ή την ίδια λεξική σημασία (Κεντρωτής, 1996: 369). Μολονότι η ίδια η συνωνυμία δεν αποτελεί πρόβλημα, απεναντίας αποτελεί προτέρημα της γλώσσας, η αυθαίρετη χρήση συνωνύμων λέξεων με κοντινή σημασία στο ίδιο συγκεκριμένο, προκαλεί προβλήματα και σύγχυση, ιδιαίτερα όταν οι λεπτές διαφορετικές αποχρώσεις των συνωνύμων μπορεί να εκτρέψουν την λειτουργική μετάφραση. Η ελληνική γλώσσα διαθέτει μεγαλύτερο πλούτο σε σύγκριση με την αγγλική επομένως, πολλές ελληνικές λέξεις αντιστοιχούν σε μία αγγλική απόδοση. Παρακάτω παραθέτω ενδεικτικά κάποιους όρους που με προβλημάτισαν και η επιλογή της πιο λειτουργικής και δόκιμης απόδοσής τους μου προκάλεσε σύγχυση για λόγους συνωνυμίας και πολυσημίας:

¹⁹ Η ιδιότητα αυτή καταλύεται, όταν η σημασία του όρου στο ίδιο κειμενικό περιβάλλον γίνεται με διαφορετικό τρόπο αντιληπτή από τους αναγνώστες του κειμένου ή όταν στο ίδιο κειμενικό περιβάλλον ο ίδιος όρος έχει περισσότερες από μία σημασίες. Τέτοιο παράδειγμα δεν βρέθηκε.

1. Image-images = εικόνα (του πολέμου)/ «ίματς»/ εικόνες (που μεταδίδονται από τα MME): Δεδομένου ότι όλες αυτές οι αποδόσεις είναι παρόμοιες, χρειάστηκε κυρίως να αποφασίσω μεταξύ οριστικής («την εικόνα», με άρθρο, στον ενικό αριθμό) και αόριστης απόδοσης («εικόνες», χωρίς άρθρο, στον πληθυντικό αριθμό).
2. Failure (-s) = αποτυχία/ ανεπάρκεια/ αδυναμία / λάθος ή σφάλμα: εδώ χρησιμοποίησα τις δύο από τις τρεις αποδόσεις, κυρίως για λόγους «φυσικότητας» και καλής ροής της μετάφρασης («...αδυναμία στην μετάδοση έγκυρων πληροφοριών..., Η ανεπάρκεια πληροφοριών...»).
3. Object = αντικείμενο, πράγμα, στόχος, σκοπός: Εδώ, χρησιμοποιήθηκε η απόδοση «στόχος» («...έναν αβοήθητο στόχο...»).

Μετατροπές: Σε πολλά σημεία του πρωτοτύπου χρειάστηκε να κάνω αλλαγές στον τρόπο σύνταξης, την γραμματική ή την απόδοση προσπαθώντας να προσεγγίσω τον φυσικό τρόπο γραφής της ελληνικής, π.χ.

1. Ρήμα σε ουσιαστικό: *Shock can result.* → *Το σοκ σε αυτήν την περίπτωση είναι ένα πιθανό αποτέλεσμα.*
2. Επιθετικό προσδιορισμό σε ετερόπρωτο προσδιορισμό γενικής πτώσης: *The July War* → *Ο Πόλεμος του Ιουλίου*
3. Αλλαγή χρόνου του ρήματος: *How had this happened?* → *Πώς συνέβη αυτό;*
4. Αλλαγή της σειράς των μερών πρότασης: *Majority opinion is disappointed with the outcome, from the general population to the forty inquiry teams appointed by the IDF Chief of Staff Lieutenant General Dan Halutz, who resigned in January 2007, to the Winograd Commission created by the government to investigate the war.* → *Η πλειοψηφία, από τον γενικό πληθυσμό μέχρι τις σαράντα ομάδες έρευνας που διορίστηκαν από τον Αρχηγό του Επιτελείου των IDF Αντισυνταγματάρχη Dan Halutz και την Επιτροπή του Winograd που δημιούργησε η κυβέρνηση για τη διερεύνηση του πολέμου, απογοητεύτηκε με το αποτέλεσμα, ενώ ο Dan Halutz παραιτήθηκε τον Ιανουάριο του 2007.*
5. Στίξη: Δεδομένου ότι πολλές φορές τα σημεία στίξης της αγγλικής δεν ανταποκρίνονται σε αυτά της ελληνικής, χρειάστηκε να μετατρέψω κάποια από αυτά (“ ”→ « », ? → ;, ;→:) και να προσθέσω άλλα, καθώς σε ορισμένα σημεία άλλαξα την σύνταξη.

Συνάψεις: Οι παρακάτω συνάψεις του πρωτοτύπου με προβληματίσαν αρκετά και γι'αυτό θεώρησα, ότι αξίζει μία αναφορά.

1. «hit-and-run methods»: Με την σύναψη αυτή αποδίδεται η μέθοδος που ακολουθούν πολλές αντάρτικες οργανώσεις, κατά την οποία χτυπούν εξαπίνης τον εχθρό και στην συνέχεια εξαφανίζονται, αποφεύγοντας έτσι την σύγκρουση μαζί του. Αν και η πρώτη μου σκέψη ήταν να διατηρήσω την φράση στην γλώσσα του πρωτοτύπου, τελικά αποφάσισα να αλλάξω λίγο την σειρά των στοιχείων της πρότασης, για να επιτύχω την

φυσικότητα της ροής στην Ελληνική γλώσσα: «...*βασίζονται σε μεθόδους που περιλαμβάνουν τον διασκορπισμό, την απόκρυψη, και την γρήγορη διαφυγή μετά από επιθέσεις...*».

2. «*Bombing and artillery barrages*»: Δεν διευκρινίζεται ότι το πρώτο προφανώς αναφέρεται μόνο σε εναέριο βομβαρδισμό και το δεύτερο αφορά σαφώς στο πυροβολικό ξηράς, το οποίο βομβαρδίζει. Αυτή η φράση με δυσκόλεψε κυρίως στην κατανόησή της και όχι στην απόδοση.
3. «*Defeat is an orphan*»: Ο συγγραφέας του ΚΠ κατά την άποψή μου, εννοεί ότι κανείς δεν αναλαμβάνει την ευθύνη μίας ήττας, είτε γιατί οι ιθύνοντες είναι πολλοί, είτε γιατί τα αίτια ποικίλουν, είτε γιατί συντρέχουν και οι δύο παράμετροι ταυτόχρονα. Ωστόσο, κατά την μεταφορά της πρότασης στην Ελληνική, με προβλημάτισε η απόδοσή της, καθώς δεν ήμουν σίγουρη για την «φυσικότητά» της. Την απέδωσα εν τέλει: «*Η ήττα οφείλεται σε πολλές παραμέτρους*», αλλά εδώ θα ήταν θεμιτή η επικοινωνία με τον συγγραφέα.

Ονοματοδοσία/μεταγραφή ονομάτων και Βιβλιογραφία: Σημείο που με προβλημάτισε αρκετά αποτέλεσαν τα ονόματα ατόμων και οργανώσεων που αναφέρονται μέσα στο πρωτότυπο. Συγκεκριμένα με απασχόλησε πολύ το αν θα κρατήσω τα ονόματα στην Αγγλική γλώσσα ή αν θα ήταν καλύτερα να μεταγραφούν στην Ελληνική, για να γίνουν πιο κατανοητά. Για να λύσω αυτό το πρόβλημα παρατήρησα τα κείμενα που χρησιμοποίησα ως πηγές και διαπίστωσα, ότι ο κάθε συγγραφέας ή μεταφραστής ακολουθούσε την δική του λογική. Ωστόσο, εδώ παρατήρησα διαφορά τακτικής σε σχέση με τα αγγλόφωνα και τα αραβόφωνα ονόματα. Σε σχέση με τις αγγλόφωνες ονομασίες, οι περιπτώσεις μεταφρασμάτων είναι σχεδόν ίσα κατανεμημένες μεταξύ της διατήρησης των λατινικών χαρακτήρων ή της μεταγραφής των ονομάτων στην Ελληνική. Για τις αραβόφωνες ονομασίες από την άλλη μεριά, παρατήρησα ότι οι μεταφραστές και γενικότερα οι αρθρογράφοι επιλέγουν συχνότερα την μεταγραφή, προφανώς εξαιτίας του χάσματος πολιτισμού Ανατολής-Δύσης, σε αντίθεση με την εισχώρηση της Αγγλικής γλώσσας και κουλτούρας στην ελληνική πραγματικότητα. Κατέληξα στο συμπέρασμα, ότι το σημαντικότερο είναι να διατηρήσω μία κοινή γραμμή για όλο το κείμενό μου, υπέρ της μεταγραφής των ονομάτων ατόμων και οργανώσεων με της εξής λογική: Λόγω της έλλειψης βιβλιογραφίας και αναφοράς τους στα Ελληνικά, διατήρησα την λατινική τους γραφή σε παρένθεση την πρώτη φορά που αναφέρονται μέσα στο μετάφρασμα.

Πιο αναλυτικά, πολλές φορές παρατήρησα την έλλειψη βιβλιογραφίας στα Ελληνικά και χρειάστηκε να βασιστώ σε ξένα άρθρα, όπως για παράδειγμα για την Παλμάχ, (π.χ. Παλμάχ ή Palmach). Για την μόνη οργάνωση που υπάρχει περισσότερο υλικό στα Ελληνικά, είναι η Χεζμπολάχ, όχι ικανοποιητικά αρκετό, αλλά περισσότερο απ' ότι για τις άλλες οργανώσεις. Ωστόσο, έπρεπε να διατηρήσω μία κοινή γραμμή για όλο το κείμενο. Θεώρησα πιο λειτουργικό να διατηρήσω σε παρένθεση τους λατινικούς χαρακτήρες, ώστε να προτρέψω έτσι οποιονδήποτε αναγνώστη θα ήθελε να ερευνήσει παραπάνω το θέμα, να αναζητήσει όρους και ονόματα στα Αγγλικά και να έχει στην διάθεσή του μεγαλύτερος εύρος πηγών. Η έλλειψη βιβλιογραφίας ήταν

ιδιαίτερα εμφανής σε ένα κυρίως θέμα. Στην εύρεση βασικών πληροφοριών, τις οποίες χρειάστηκε να παραθέσω στις υποσημειώσεις της μετάφρασής μου. Παραδειγματικά, αναφέρω ξανά την Παλμάχ, την Χαμάς και την Κνέσετ. Για την Χαμάς και την Κνέσετ, χρησιμοποίησα την ιστοσελίδα της Ισραηλινής πρεσβείας στην Αθήνα, την οποία και παραθέτω στις πηγές. Ωστόσο, χρειάστηκε αρκετές φορές να χρησιμοποιήσω ιστοσελίδες, όπως η Βικιπαίδεια για να βρω βασικές πληροφορίες και χρονολογίες που χρειαζόμουν. Παράλληλα, κάποια ονόματα δεν εμφανίζουν καθόλου σχετικά αποτελέσματα στα Ελληνικά, όπως ο Shimon Naveh και Eliyahu Winograd (το οποίο δεν υπήρχε αυτούσιο μέσα στο πρωτότυπο, αλλά το χρειάστηκα στις υποσημειώσεις μου, καθώς στο πρωτότυπο γίνεται αναφορά την επιτροπή Winograd). Τα συγκεκριμένα ονόματα επέλεξα να μην τα μεταγράψω, για να είμαι απολύτως βεβαία ότι δεν αλλοιώνω στο ελάχιστο την φωνητική μεταγραφή τους.

Συμπέρασμα

Παρότι στο απόσπασμα που επέλεξα να μεταφράσω αντιμετώπισα τις παραπάνω μεταφραστικές δυσκολίες, εντούτοις υπήρξαν και κάποια στοιχεία που διευκόλυναν την μεταφορά του στην ελληνική. Σίγουρα η ύπαρξη διαφάνειας και ακρίβειας του πρωτοτύπου το κατέστησαν σαφές και κατανοητό και συνεισέφεραν στην σωστή και λειτουργική απόδοσή του, καθώς ο μεταφραστής πρέπει πρώτα να κατανοήσει απόλυτα το ΚΠ για να το ανακατασκευάσει στην ΓΣ. Η χρήση λοιπόν, λέξεων δανεισμένων από την κοινή, η ύπαρξη διεθνισμών που έχουν καθιερωθεί και είναι πλέον ευρέως γνωστοί, καθώς και η έλλειψη πολλών συντομογραφημένων λέξεων (συντομογραφίες, αρκτικόλεξα και ακρωνύμια μορφολογικά αμαλγάματα λέξεων) κατέστησαν την διαδικασία της μετάφρασης του κειμένου όχι και τόσο δύσκολη υπόθεση. Ακόμα, η επίσημη γλώσσα και το αντικειμενικό ύφος του συγγραφέα συνέβαλαν στην πιο εύκολη μεταφορά του κειμένου στην ΓΣ.

Ο λειτουργισμός του μεταφράσματος

Η λειτουργική και επικοινωνιακή προσέγγιση της μετάφρασης βάσει της Θεωρίας του Σκοπού θέτει τους όρους για την απαλλαγή από την κατά λέξη μετάφραση. Κύριος στόχος μου λοιπόν, κατά την διαδικασία μετάφρασης του αποσπάσματος, ήταν να επιτύχω την ισοδυναμία μεταξύ του ΚΠ και του ΚΣ. Προσέγγισα δηλαδή, το κείμενο λειτουργικά με άξονα τον σκοπό του συγγραφέα και προσάρμοσα την δυνατότητα της ισοδυναμίας στο ελληνικό κοινό με τις ίδιες ωστόσο καταβολές.

Θα ήθελα σε αυτό το σημείο να επισημάνω το πόσο σημαντική είναι η αντικειμενικότητα ή μη του μεταφραστή και η ικανότητά του να διατηρεί ουδέτερη στάση προς το κείμενο που μεταφράζει και τα γεγονότα που μεταφέρει ιδίως στις μεταφράσεις πολιτικών κειμένων. Φυσικά πολύ μεγάλο ρόλο παίζει και ο Σκοπός μίας μετάφρασης. Στην παρούσα περίπτωση λοιπόν, ιδιαίτερα ενθαρρυντικό ήταν το γεγονός, ότι ο συγγραφέας του πρωτοτύπου διατήρησε και ο ίδιος μία πολύ αντικειμενική και ουδέτερη στάση απέναντι στα γεγονότα και τις καταστάσεις που αναλύει. Στόχος του, όπως αναφέρει μέσα στο βιβλίο, δεν ήταν να εντοπίσει τα αίτια και

τους ιθύνοντες του συγκεκριμένου πολέμου, αλλά να αναλύσει τις συγκρούσεις και την τροπή των γεγονότων: *«Those keen for polemics blaming one 'side' or the other will have to look elsewhere. This chapter is not about blame, but about the capacity of the weak to surprise the strong, to overcome ethno-cultural fictions, and to fight back by crafting their own image»*.

Σχετική είναι και η παρουσία της **καταστασιακότητας** του πρωτοτύπου και του μεταφράσματος, η αναγνώριση δηλαδή από τον δέκτη του είδους του συγκεκριμένου περιβάλλοντος, στο οποίο εμφανίζεται το κείμενο. Η καταστασιακότητα επιτυγχάνεται με την παρουσία λέξεων-κλειδιών που εισάγουν τον δέκτη στο συγκεκριμένο περιβάλλον, όπως π.χ. *πόλεμος, συγκρούσεις, Υπηρεσίες Πληροφοριών, αντάρτες κ.α.* Πολύ σημαντικό σε αυτήν την περίπτωση είναι να λαμβάνεται υπόψιν και το υπερκείμενο και συγκεκριμένα εδώ: πρώτον, ολόκληρο το βιβλίο και το κεφάλαιο, στο οποίο ανήκει το απόσπασμα και δεύτερον σε γενικότερο πλαίσιο το Ισραήλ, ο Λίβανος/η Χεζμπολάχ και οι συγκρούσεις ανάμεσά τους. Χρειάστηκε λοιπόν, να διατηρήσω την **πρόθεση** και την **προθετικότητα** του συγγραφέα για ένα κατανοητό και επεξηγηματικό κείμενο. Προσπάθησα να διατηρήσω το ύφος του και την δομή που είχε δώσει στο κείμενο. Η προθετικότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την **αποδεκτότητα**. Αφορά στη στάση του δέκτη κατά την επικοινωνία είτε αυτή επιτελείται μέσω γραπτού, είτε μέσω προφορικού λόγου και εξαρτάται όχι μόνο από την πρόθεση του συγγραφέα, αλλά και από την κατανόηση του μηνύματος εκ μέρους του δέκτη. Το ίδιο ισχύει και με τη μετάφραση. Ο μεταφραστής πρέπει να έχει κατά νου τον βαθμό κατανόησης εκ μέρους του δέκτη και να αναγνωρίσει ότι η επιτυχής επικοινωνία απαιτεί από τον ίδιο να προβλέψει και να αναγνωρίσει τη στάση και την αντίδραση του δέκτη. Παράλληλα, διατήρησα φυσικά:

1. τα στοιχεία της **πιστότητας** του πρωτοτύπου:
παραδείγματα, στατιστικά στοιχεία και αναφορές σε πρόσωπα, φορείς και οργανώσεις: *περίπου 12.000 πυραύλους, Israel Defence Forces/IDF, Bint Jbeil, Παλμάχ, Χαμάς,*
2. τη **συνοχή**:
επανάληψη, αντικαταστατικά στοιχεία, έλλειψη, χρόνος και ποιόν ενεργείας, σύνδεση: π.χ. *«...η Χεζμπολάχ... Οι σημαντικές προπαγανδιστικές νίκες της...»*
3. την **συνεκτικότητα**:
σχέσεις αιτίας, χρόνου λόγου, σκοπού: *«Ακόμη και όταν αιωρούνταν..., Εντούτοις..., ...είχε ως αποτέλεσμα...»* και
4. την **αναφορική λειτουργία** και **διακειμενικότητα**
π.χ. *«...ο Ηράκλειτος ισχυρίστηκε ότι..., Ο Halutz... είχε απειλήσει..., Ο Yigal Allon, διοικητής της Παλμάχ, ισχυρίστηκε ότι...»*.

Παράλληλα μελετάται και η αρχή της **πληροφορικότητας**, το κατά πόσο δηλαδή, μία πληροφορία είναι νέα ή όχι για τον δέκτη. Η πληροφορικότητα μπορεί να είναι χαμηλή ή υψηλή και σε αυτήν την περίπτωση είναι υψηλή τόσο στο πρωτότυπο, όσο και στο μετάφρασμα αφού απαντώνται στοιχεία: πληροφορικότητας α' βαθμού, (τα πιο συνηθισμένα στοιχεία σε ένα

κείμενο- τα άρθρα, οι σύνδεσμοι και οι προθέσεις- π.χ. «Οι μαχητές όχι μόνο είχαν επιτεθεί με συνεχείς καταιγισμούς πυράλων στο Ισραήλ και επέζησαν, αλλά και είχαν εξαναγκάσει την έξοδο των ισραηλινών προσφύγων») β' βαθμού (οι λέξεις περιεχομένου π.χ. πόλεμος, συγκρούσεις κλπ). γ' βαθμού (λέξεις που απαιτούν την ολοκληρωτική προσοχή του αναγνώστη για την κατανόηση του κειμένου (π.χ. «...παραβίασαν τις αρχές της αμεροληψίας και της αναλογικότητας..., ...βαλλιστικούς πυράλους..., κ.α.). Συνοψίζοντας τα παραπάνω, το μετάφρασμα φαίνεται να είναι λειτουργικό, να αποτελεί προϊόν ισοδυναμίας του πρωτοτύπου και να επιτυγχάνει τον σκοπό του συγγραφέα.

Επίλογος

Κατά την εκπόνηση της πτυχιακής μετάφρασής μου, χρειάστηκε όχι μόνο να μεταφράσω, αλλά και να αναλύσω το πρωτότυπο κείμενο. Ήρθα αντιμέτωπη με αρκετά μεταφραστικά προβλήματα και διλήμματα, τα οποία χρειάστηκε να επιλύσω μόνη μου. Το κείμενο, αναφερόμενο σε κράτη και πολιτισμούς εκτός Ευρώπης, αποτέλεσε για μένα την πρώτη πρόκληση, καθώς ήταν κάτι με το οποίο δεν είχε τύχει να ξαναασχοληθώ. Η σχετική έλλειψη βιβλιογραφίας, αφού πρόκειται για ένα πολύ περιορισμένο θέμα, με δυσκόλεψε επίσης. Εν τέλει συνειδητοποίησα πόσο δύσκολη και απαιτητική είναι η εργασία ενός μεταφραστή, ο οποίος πρέπει να ξεπερνά κάθε είδους δυσκολίες και να αποδίδει το μέγιστο μέσα σε συγκεκριμένα χρονικά περιθώρια. Ωστόσο, αν και είδα για άλλη μία φορά τις δυσκολίες του μεταφράζειν, επιβεβαίωσα πάλι τον λόγο για τον οποίο επέλεξα αυτή τη σχολή και κατ' επέκτασιν αυτό το επάγγελμα. Η παραγωγή ενός μεταφράσματος, η ανακατασκευή ενός πρωτότυπου κειμένου, η επιμέλειά του, εκφράζουν την δημιουργικότητα του μεταφραστή και του δίνουν τη δυνατότητα να προσφέρει και αυτός με τον τρόπο του στην γεφύρωση πολιτισμών και στην επικοινωνία των λαών μέσω της γλώσσας.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Κελάνδριας. Π. Ι., (2007) *Μετάφραση Οικονομικών Κειμένων, Μία λειτουργική προσέγγιση*. Αθήνα: Διάλυος.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Nord, C. (1997). *Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained*. Manchester: St. Jerome
- Porter, P. (2009). *Military Orientalism: Eastern War Through Western Eyes*. New York: Columbia University Press.

Έντυπα και ηλεκτρονικά λεξικά και βάσεις όρων

- Τεγόπουλος-Φυτράκης. (1993). *ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ*. Αθήνα: Ελευθεροτυπία.
- <https://www.linguee.com/>
- <https://iate.europa.eu/home>
- <https://www.translatum.gr/>
- <https://www.english-corpora.org/bnc/>
- <https://www.wordreference.com/engr/>
- <http://www.greek-language.gr/greekLang/index.html>
- <https://www.britannica.com/>

Ηλεκτρονικές Πηγές

- Γαζή, Ε. (2008). *Οριενταλισμός, είκοσι πέντε χρόνια μετά*. Διαθέσιμο εδώ: <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=154253>
- Ευσταθιάδης, Σπ. (2008). *Γιατί το Ισραήλ έχασε τον πόλεμο*. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.tovima.gr/2008/11/25/world/giati-to-israil-exase-ton-polemo/>
- Ρόιτερς, Α. Π. (2006). *Καζάνι που βράζει ο Λίβανος*. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.kathimerini.gr/270878/article/epikairothta/kosmos/kazani-poy-vrazei-o-livanos>
- Στεφανόπουλος, Θ.Κ. Τσιτσιρίδη, Στ. Αντζουλή, Λ. Κριτσέλη Γ. (2012). *Ανθολογία Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας: Ηράκλειτος: Περί φύσεως*. Διαθέσιμο εδώ: http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/anthology/literature/browse.html?text_id=123
- Φράγκος, Σπ. (2008). *Τι απέγιναν τα χημικά όπλα του Σαντάμ*. Διαθέσιμο εδώ: <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=151091>

- Χρηστάκης, Μ. (2012). *Βασικές αρχές σύγχρονης δημοτικής διοίκησης*. Διαθέσιμο εδώ: <https://meganisinews.eu/21806/b%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%AD%CF%82-%CF%83%CF%8D%CE%B3%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%B7%CF%82-%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%BF/>
- Συγγραφική Ομάδα. (2017). *Μοναδικά βίντεο: 24 ώρες στην ζωή των στρατιωτών των Ισραηλινών Αμυντικών Δυνάμεων*. Διαθέσιμο εδώ: http://www.pronews.gr/amyna-asfaleia/diethnis-asfaleia/612017_monadika-vinteo-24-ores-stin-zoi-ton-stratioton-ton
- Συγγραφική ομάδα. (χ.χ.) *Γιομ Κιπούρ*. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.sansimera.gr/articles/980>
- Συγγραφική ομάδα. (2009). *Η δράση της MOSSAD εντός ελληνικής επικράτειας*. Διαθέσιμο εδώ: <http://greeknation.blogspot.com/2009/07/mossad.html>
- Συγγραφική ομάδα. (2014). *Αποκάλυψη-σοκ από τους NY Times: "Οι ΗΠΑ έδωσαν τα χημικά του Σαντάμ Χουσεϊν στα χέρια του ISIL"!*. Διαθέσιμο εδώ: http://www.pronews.gr/amyna-asfaleia/enoples-sygkroyseis/216499_apokalypsi-sok-apo-toys-ny-times-oi-ipa-edosan-ta-himika
- Συγγραφική ομάδα. (2004). *Πάουελ: Μας παραπλάνησαν για τα όπλα μαζικής καταστροφής του Ιράκ*. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.naftemporiki.gr/story/86097/paouel-mas-paraplanisan-gia-ta-opla-mazikis-katastrofis-tou-irak>
- Συγγραφική ομάδα. (2018). *Όταν τα γεράκια του πολέμου ντύνονται περισσότερα της ειρήνης*. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=10082549>
- Συγγραφική ομάδα. (2019). *Ευρωπαϊκή καταδίκη στην απόφαση Τραμπ για τα Υψίπεδα του Γκολάν*. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.efsyn.gr/node/188352>
- Συγγραφική ομάδα. (χ.χ.). *Χαμάς*. Διαθέσιμο εδώ: <https://embassies.gov.il/athens/AboutIsrael/the-middle-east/Pages/Hamas.aspx>
- Συγγραφική ομάδα. (χ.χ.). *Σύστημα Διακυβέρνησης*. Διαθέσιμο εδώ: <https://embassies.gov.il/athens/AboutIsrael/State/Pages/Departments.aspx>
- Συγγραφική ομάδα. (χ.χ.). *Winograd Committee submits final report*. Διαθέσιμο εδώ: <https://mfa.gov.il/mfa/mfa-archive/2008/pages/winograd%20committee%20submits%20final%20report%2030-jan-2008.aspx>
- Συγγραφική ομάδα. (χ.χ.). *Το φιάσκο της γραμμής Μαζινό στη Γαλλία. Τα οχυρά που κόστισαν 3 δισ. φράγκα και θεωρήθηκαν το απόλυτο οχυρωματικό έργο. Ο Ρόμελ, απλώς, τα προσπέρασε και σε πέντε μέρες η Γαλλία είχε ηττηθεί...* Διαθέσιμο εδώ: <https://www.mixanitouxronou.gr/to-fiasko-mazino-sti-gallia-ta-ochira-pou-kostisan-3-dis-fragka-ke-theorithikan-to-apolito-ochiromatiko-ergo-o-romel-apla-prosperase-ti-grammi-mazino-ke-se-pente-meres-i-gallia-iche-ittithi/>
- Συγγραφική ομάδα. (2010-11). *Τέσσερα χρόνια από τον πόλεμο του Λιβάνου*. Διαθέσιμο εδώ: <https://tvxs.gr/news/%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1/t%CE%AD%CF%83%CF%83>

[%CE%B5%CF%81%CE%B1-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BB%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CF%85](#)

- Συγγραφική ομάδα. (2010). *ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟΥ ΙΣΡΑΗΛ – MAXHTΩN HEZBOLLAH*. Διαθέσιμο εδώ: http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t59/t59_10.html
- Συγγραφική ομάδα. Βικιπαίδεια. (χ.χ.). Έρευνα (ημερομηνίες δράσης οργάνωσης και κινημάτων, ηγετικά στελέχη, κ.α.). Η ιστοσελίδα είναι διαθέσιμη εδώ: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7:%CE%9A%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B1>
- Norvell B. De Atkine. (1999). *Why Arabs lose wars*. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.meforum.org/441/why-arabs-lose-wars>
- Taleblu, B. B. (2018). *Τι μπορεί να μάθει η Ουάσινγκτον από τις διαδηλώσεις στο Ιράν: Ξεπερνώντας τους αμερικανικούς μύθους*. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.foreignaffairs.gr/articles/71629/behnam-ben-taleblu/ti-mporei-na-mathei-i-oyasingkton-apo-tis-diadiloseis-sto-iran?page=2>